

vergadering **31**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 19 april 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van het slachthuis in Tielt en de nood aan structurele maatregelen tegen dierenmishandeling in slachthuizen	
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de opvolging van de wanpraktijken in het slachthuis van Tielt en bij uitbreiding de doorlichting van alle Vlaamse slachthuizen	4
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de interventies door FAST-takelaars bij pech op de autosnelweg	
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheden bij FAST-takeldiensten en het wegtakelen van voertuigen met pech op de autosnelwegen	9
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de oprichting van een onafhankelijke en uitgebouwde waterregulator, naar aanleiding van de terugstorting van te hoog gefactureerde capaciteitsvergoedingen door De Watergroep	12
ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van het recente referendum in Turkije op de toetredingsonderhandelingen met de Europese Unie	16
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitkomst van het Overlegcomité inzake het luchthavendossier	
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het resultaat van het Overlegcomité met betrekking tot de geluidsnormen voor vliegtuigen rond de luchthaven van Zaventem	
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de acties van de Vlaamse Regering na het Overlegcomité betreffende het belangenconflict over de nationale luchthaven	
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het resultaat van het Overlegcomité met betrekking tot de vluchtroutes boven het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	20

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal geschorste leerlingen	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de sterke stijging van het aantal definitieve uitsluitingen van leerlingen op basisscholen	
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal definitieve uitsluitingen, naar aanleiding van de publicatie van het jaarverslag van de CLB's	
ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal leerlingen dat definitief wordt uitgesloten	27
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van het wegvallen van het biomassaproject in Langerlo voor de energieheffing en het Vlaams Energieplan 2020	
ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het mogelijk verlagen van de energiefactuur en het behalen van de energiedoelstellingen tegen 2020	
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de biomassacentrale van Langerlo en de gevolgen voor de energieheffing	34
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe uitspraken van de minister met betrekking tot de erkenning en subsidiëring van Diyanet-moskeeën in Vlaanderen	41
ONTWERP VAN DECREET houdende de invoering van begeleidende maatregelen ter bevordering van de performante werking van de sociale woonorganisaties	
– 1081 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	45
Artikelsgewijze bespreking	48
Hoofdelijke stemming	48
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	49
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	52
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	52

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Bert Maertens, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Grete Remen, Axel Ronse, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Miranda Van Eetvelde: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune: familieverbindingen;

Joris Poschet, Steve Vandenberghe, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/24)

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van het slachthuis in Tielt en de nood aan structurele maatregelen tegen dierenmishandeling in slachthuizen

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de opvolging van de wanpraktijken in het slachthuis van Tielt en bij uitbreiding de doorlichting van alle Vlaamse slachthuizen

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, u hebt een aantal generalistische maatregelen genomen om de problematiek van de slachthuizen in Vlaanderen aan te pakken, naar aanleiding van het dossier van Tielt, maar eigenlijk is het ongelooflijk als men bedenkt hoeveel decennia we miljoenen dieren per jaar slachten, in Vlaanderen, wellicht in omstandigheden die absoluut niet diervriendelijk te noemen zijn, met een soort van dedain ten overstaan van het leven van dieren.

Ik vind het uiteraard positief dat u die maatregelen neemt. U bent de eerste die die maatregelen neemt, wat op een ongelooflijke nalatigheid van velen in het verleden wijst. Maar goed, het is nog niet zo lang een Vlaamse materie. Dat excuus hebben we dus wel een beetje in Vlaanderen.

De feiten zijn ernstig. U hebt in Tielt ook ernstig ingegrepen. U hebt het slachthuis gesloten en de vergunning tijdelijk ingetrokken. U hebt een actieplan gemaakt en u hebt met de federatie voor slachthuizen algemene afspraken gemaakt. Een van die maatregelen gaat over een 'animal welfare officer', maar misschien de belangrijkste maatregel gaat over de camera's die in slachthuizen

kunnen worden aangebracht, zodat er effectief een beter toezicht is op de omstandigheden waarin dieren worden aangevoerd, behandeld en geslacht.

Mijn vraag gaat over de kern van de zaak: in welke mate krijgt iemand, behalve de directie van het slachthuis, inzage in de omstandigheden, in de beelden? Komt er een soort van maatschappelijk controletoezicht op de beelden die in de slachthuizen via de camera's worden opgenomen? Scherper gesteld, zal uw Inspectie Dierenwelzijn daar toezicht op krijgen? Kunnen de Raad voor Dierenwelzijn, andere organisaties of zelfs individuen via streaming inzicht krijgen in die omstandigheden, zodat we die praktijken nooit meer meemaken?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is een understatement dat de horror in het slachthuis van Tielt heel veel publieke verontwaardiging heeft veroorzaakt. U hebt inderdaad eerst heel ferm gereageerd, want u hebt het slachthuis op korte termijn gesloten, maar u hebt het ook snel opnieuw geopend. Op 6 april was het opnieuw open.

Twee zaken vielen me erg op: ten eerste, het was inderdaad snel. Het was ook sneller dan de marge die u kreeg van de rechter van de Raad van State. U had nog meer tijd om te werken aan de actieplannen. Ten tweede, plots werd gedaan alsof alle problemen in dat slachthuis waren opgelost dankzij dat actieplan. Ik kan me moeilijk voorstellen dat in twee weken tijd iets dat eerst als een hel voor een varken wordt beschreven, plots naar de hemel op aarde zou zijn geëvolueerd.

Vandaar mijn vraag: er is een actieplan, het slachthuis is opnieuw open. Ik weet dat er camera's zijn geïnstalleerd, maar welke actiepunten, welke aanbevelingen van dat actieplan zijn geïmplementeerd vooraleer het slachthuis opnieuw mocht opengaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We zijn heel kordaat opgetreden eenmaal we op de hoogte waren van het filmpje en van de wantoestanden in Tielt. Ik moet eerlijk zeggen dat ik nog gedurende een voormiddag heb getwijfeld. We hebben de limieten van onze bevoegdheid inzake dierenwelzijn opgezocht om te kunnen overgaan tot een sluiting.

Dat blijkt ook uit het arrest van de Raad van State in kort geding. We hebben die beslissing snel genomen en vervolgens het slachthuis twee weken gesloten. Ik weet niet hoeveel bedrijven u kent die van overheidswege worden gesloten voor twee weken. Dat zullen er niet echt veel zijn.

Los daarvan was het belangrijkste voor mij de uiteindelijke uitkomst in functie van dierenwelzijn, niet hoelang het gesloten zou zijn maar wel onder welke condities men terug aan de slag zou kunnen, zuiver in relatie tot dierenwelzijn.

Ik kan ingaan op de belangrijkste elementen van het actieplan.

De werknemers die geïdentificeerd werden, zijn ontslagen. Dat waren er drie van de onderaannemers, denk ik, en twee van de eigen personeelsleden werden geschorst.

We zijn onmiddellijk gestart met een audit van het slachthuis in Tielt. Dat is een audit die we nu zullen toepassen op alle slachthuizen in Vlaanderen. De Thomas More Hogeschool heeft een team gedelegeerd om het slachthuis in Tielt alvast te auditen, natuurlijk in koude, gesloten toestand. Om de rest van het proces te

kunnen auditen, moet het per definitie in werking zijn. Het gaat dan over de toepassing van de verdoving, het kelen en dergelijke. Zulke zaken kunnen enkel geaudit worden wanneer het slachthuis werkt.

De functionaris van Dierenwelzijn – wat wij de AWO (animal welfare officer) noemen – was er niet. Die is aangeduid en geëxamineerd. Er komt trouwens een tweede bij. Het personeel heeft daarenboven een extra opleiding gekregen. Er is ook het engagement dat de opleiding continu zal gebeuren. Het blijft dus niet bij een eenmalige opleiding, maar het is een continu proces.

Er zijn inderdaad extra camera's bij gekomen, maar belangrijk daarbij is de privacywetgeving. Ik heb dat trouwens ook besproken met dierenrechtenorganisaties die vroegen om een permanente toegang te krijgen tot die beelden. Het spijt me zeer, maar de privacywetgeving laat dat niet toe. Een van de elementen is dat de beelden enkel maar kunnen worden ingezien door mensen die bij voorbaat zijn geïdentificeerd, die dus al geregistreerd zijn. Ik heb ervoor gezorgd dat er van onze administratie Dierenwelzijn enkele inspecteurs nominatim op die lijst staan en dus permanent toegang hebben tot die beelden. Dat moet niet via de Raad voor Dierenwelzijn, want dit is uiteindelijk een vrij occasioneel adviesorgaan. Mensen die professioneel met de zaak bezig zijn, inspecteurs, dierenartsen van Dierenwelzijn, hebben permanent toegang tot die beelden.

Nog belangrijker voor mij is de verdoving, waarbij er extra noodtoestellen voor verdoving zijn aangeschaft, maar ook de steekproef ter zake. Vroeger werden de steekproeven om te zien of bij de dieren die werden verdoofd, de verdoving effectief werkte, maar occasioneel gedaan. Nu is het engagement om dat te doen in 12 procent van de gevallen. Dat is zeer ruim. Er wordt dus in 12 procent van de gevallen gecontroleerd of de verdoving effectief heeft gewerkt. Dat is heel belangrijk. Wanneer men nog maar de minste afwijking vaststelt, wordt het hele productieproces onmiddellijk stilgelegd.

Tot slot wordt de resterende audit door de Thomas More Hogeschool gedaan wanneer het slachthuis in werking is.

Op basis van het vervullen van die voorwaarden heb ik geacht dat het slachthuis opnieuw in werking kon gaan.

Laat ons wel wezen, er worden dieren geslacht in Vlaanderen. Het komt erop aan dat dit gebeurt met maximaal respect voor het dierenwelzijn, want de dieren die niet in Tielt worden geslacht, worden elders geslacht. Als ze geslacht worden in Tielt, weet ik zeker dat het vanaf nu onder de strengste voorwaarden is, met de strengste controle, onder het strengste toezicht. Onze inspectiedienst is vorige week nog onaangekondigd ter plaatse geweest.

Op vlak van dierenwelzijn zetten we stappen vooruit. We kunnen er misschien samen met een actieplan voor de volledige sector voor zorgen dat de miserie die we in Tielt hebben gezien, aanleiding kan geven tot een betere positie voor het dierenwelzijn in alle slachthuizen in heel Vlaanderen.

Bart Caron (Groen): Bedankt, minister. U hebt vorige week in een persbericht ook aangekondigd dat u met de federatie van slachthuizen een akkoord hebt gesloten om een aantal generieke maatregelen te nemen: cameratoezicht, een 'animal welfare officer' enzovoort. Uit het persbericht is mij echter niet duidelijk geworden in welke mate dat dingen zijn die nu opgelegd zullen worden aan de slachthuizen, bijvoorbeeld de regeling rond camera's, of in welke mate het een stimuleringsbeleid is. Ik ga ervan uit dat het actieplan dat nu toegepast wordt voor Tielt, de basis is voor een verplichte toepassing in alle slachthuizen in Vlaanderen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Bedankt voor uw antwoord, minister. Mijn vraag ging specifiek over de maatregelen die werden getroffen voordat het slachthuis open mocht gaan. Uit uw antwoord leid ik af dat die mensen waren opgeleid vooraleer het slachthuis opnieuw open mocht gaan. Andere actiepunten, zoals die 12 procent verdoving die wordt getest, worden ook vanaf dag één toegepast. Dat was mijn concrete vraag. Mijn vrees was dat het slachthuis open mocht gaan, met een goedgekeurd actieplan, en dat dat gaandeweg allemaal wel op punt zou worden gesteld. Ik krijg van u dus de garantie dat al die punten al van kracht zijn, behalve natuurlijk de opleiding waar gaandeweg specifiek in wordt voorzien.

Ik vond ook dat het actieplan defensief was opgesteld vanuit het slachthuis zelf. Er staat bijvoorbeeld in dat er op 23 april een inspecteur dierenwelzijn is langsgesproken en dat die eigenlijk niets fouts zag, en dat het slachthuis toch dezelfde dag moest sluiten. Daarom heb ik inzage gevraagd in de inspectieverslagen. Ik begrijp dat dat dossier nu bij het parket zit en dat we daar voorzichtig mee moeten omgaan, maar ik hoop toch, minister, dat u inzagerecht wilt verlenen aan parlementsleden. Wij zijn ons bewust van onze taak, zowel qua confidentialiteit als qua controle, maar u moet ons die controletaak wel naar behoren laten uitvoeren.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik denk dat iedereen het erover eens is dat de beelden uit Tielt die we gezien hebben, hallucinant waren. Ik ben zeer blij met het kordate optreden van de minister, door het bedrijf onmiddellijk te sluiten.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om ook de dierenwelzijnsorganisaties te bedanken om de beelden naar boven te brengen. Er wordt over de dierenwelzijnsorganisaties soms nogal smalend gedaan dat het 'fundi's' zijn, maar zonder hen waren deze beelden niet aan het licht gekomen en was er vandaag nog steeds geen oplossing. Ik zou hen willen aansporen om dat werk zeker voort te zetten, en overal waar er problemen zouden zijn, die mee aan het licht te helpen brengen.

De problemen zijn niet opgelost in twee weken tijd. Het slachthuis is na twee weken opnieuw open, maar ik ben zeer blij dat de kous daarmee niet af is en dat we niet overgaan tot de orde van de dag, maar dat er een doorlichting komt van alle slachthuizen.

Ik heb één concrete vraag over de 'animal welfare officer', minister. Het is belangrijk dat wij er op een of andere manier voor kunnen zorgen dat die een onafhankelijke taak krijgt binnen het bedrijf. Als die werknemer is van het bedrijf, zonder enige bescherming, zal die persoon, vrees ik, niet veel wan-toestanden aan het licht kunnen brengen. Hoe kunnen we die een meer onafhankelijke positie bezorgen in het bedrijf?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik was persoonlijk ook bijzonder geschokt door de beelden die ik gezien heb. Ik ben het wel gewoon om met varkens en dieren om te gaan, maar samen met mij hebben alle varkens- en veehouders een shock gekregen door deze beelden, temeer daar iedereen weet dat de wetgeving vandaag heel duidelijk is. Wat we daar gezien hebben, is wettelijk niet toegelaten. Wij hoeven vandaag niet het warm water uit te vinden. Wij moeten vandaag eigenlijk gewoon de wetgeving toepassen en die ook controleren.

Wat zult u doen, minister, om de controle op de wetgeving te versterken, samen met de mensen van het Federale Voedselagentschap en samen met de mensen

aanwezig in de slachthuizen, zijnde de stalmeester en de dierenarts met opdracht? Er zijn heel wat mensen die een verantwoordelijkheid hebben om opvolging te geven aan die wetgeving. Hoe zult u die controle uitvoeren?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, de beelden die we gezien hebben van het slachthuis in Tielt, waren hallucinant. Daar was een kordate actie vereist en de minister heeft dat ook effectief gedaan. Dat hebben we in de commissievergadering van 29 maart jongstleden ook besproken.

Er werden veel opmerkingen gemaakt, minister, ook door mezelf. U hebt betreffende de opleidingen, de controles en de doorlichtingen tot nu toe woord gehouden. Uiteraard zijn wij daar tevreden over.

Ik wil graag verwijzen naar het verslag van Piet Vanthemsche. Daarin staat effectief dat de toezichthouder binnen zulke bedrijven een onafhankelijke en grotere rol moet kunnen krijgen, maar dat nu de vrees bestond dat zij werden aangesteld door de bedrijven zelf om naar buiten te komen met de onfatsoenlijkheden die daar gebeuren. Minister, op welke manier zal dat worden verwezenlijkt?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik deel ook de bezorgdheid met betrekking tot de vraag of er effectief staalharde garanties zijn dat het dierenwelzijn in het slachthuis nu zal worden gerespecteerd. U hebt gezegd dat u het slachthuis pas zou openen op het ogenblik dat u over staalharde garanties beschikt dat het dierenwelzijn er zal worden gerespecteerd. Ik vraag mij af hoe zeker u daarvan bent.

Wij staan uiteraard allemaal achter de doorlichting. Ik ben ook voorstander van camera's. Maar er waren al camera's in het slachthuis van Tielt aanwezig. Als niemand die beelden controleert, hebt u daarover geen garantie. Ik maak mij nog altijd het meest zorgen over het feit dat er in theorie heel veel controlemechanismen zijn, maar dat in de praktijk zulke wantoestanden pas naar boven komen na undercoverbeelden en niet na inspecties van onze eigen diensten. Ik blijf mij daarbij toch de vraag stellen of we daar ook eens niet onze eigen inspectiediensten moeten evalueren en doorlichten.

Minister Ben Weyts: De hele slachthuissector heeft een les geleerd door de gebeurtenissen in Tielt. Die schok heeft geleid tot een actieplan, dat we samen hebben opgesteld.

Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om daarin ver door te gaan. Dat plan bevat heel strikte concrete engagementen, en ook elementen die we willen verplichten. Van de 'animal welfare officer', de functionaris inzake dierenwelzijn, heeft men in Tielt een staffunctie gemaakt. Zo kan die persoon zich met veel meer autoriteit op de werkvloer begeven. Hij kan daar als primus inter pares bevelen uitdelen. Een tweede aspect vergt wat meer regelgeving en tijd: we moeten zorgen voor een onafhankelijk statuut, zodat de 'animal welfare officer' betaald blijft door de werkgever – ik vind niet dat de belastingbetaler daarvoor moet opdraaien en in de plaats moet treden van het slachthuis zelf. Het slachthuis moet die dierenwelzijnsfunctionaris blijven vergoeden. Maar hij moet in een onafhankelijke positie komen te staan, wat concreet wil zeggen dat wanneer hij mijn administratie een dierenmishandeling of een andere overtreding meldt, er geen disciplinaire maatregelen tegen hem kunnen worden getroffen. Hij mag niet kunnen worden ontslagen of iets dergelijks. Dat is belangrijk, ter vrijwaring van de onafhankelijke positie. Ik laat mij daar inspireren door de klokkenluidersregeling voor ambtenaren van de Vlaamse overheid. Ik zou graag een gelijkaardige regeling invoeren.

Ja, de aanvankelijke versies van het actieplan van Tielt waren defensief – je zou voor minder. Het gegeven dat men aanvankelijk heel snel wou gaan en altijd maar zei 'Jaja, 't is goed, we brengen dat in orde!' heeft mij gestoord. Men wou daar ook nooit een schriftelijke neerslag van zien. Daardoor heeft het ook twee weken geduurd vooraleer we echt hebben afgeklopt voor een concreet actieplan voor Tielt. Daarin zitten toch heel wat stringente voorwaarden. Je ziet dat dat een voorbeeld kan zijn voor andere slachthuizen.

Het is waar dat de voorwaarden die we nu opleggen aan Tielt strenger zijn dan voor de rest van de slachthuizen in Vlaanderen. Maar dat is maar goed ook. Men moet daar maar eens op de blaren zitten en de les leren, die we dan hopelijk kunnen exporteren naar heel Vlaanderen. De miserie in Tielt moet een stapsteen zijn naar meer dierenwelzijn in alle slachthuizen in heel Vlaanderen.

Bart Caron (Groen): Dank u, minister. Het is duidelijk dat we dit thema nog een tijdje zullen moeten volgen. We mogen dit schandaal de komende maanden niet herhaald zien met andere beelden uit andere slachthuizen.

Ik zou u tegelijkertijd willen oproepen om met betrekking tot de landbouwdieren niet alleen 'at the end of the pipe' een beleid uit te bouwen, op het einde van het levensverhaal van deze dieren. Letterlijk: op het moment dat ze worden geslacht, doodgedaan. Hoe zijn de levensomstandigheden van die dieren bij het transport, in stallen en in andere systemen, bij hun geboorte? Met de commissie Landbouw heb ik, net zoals in mijn vrije tijd, genoeg stallen bezocht om de weliswaar economisch zeer rendabele maar niet altijd zeer humane, diervriendelijke, fokkerijmethoden te bekijken.

Niet alleen voor varkens, maar ook voor andere dieren is er nog heel wat werk om het dierenwelzijn te vergroten. Ik roep u op om daar verder werk van te maken. *(Applaus bij Groen)*

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): De situatie in het slachthuis van Tielt wordt natuurlijk terecht uitvergroot. Er zijn nu maatregelen getroffen. Nu is er de doorlichting van de slachthuizen, en die heb ik zelf ook sterk verdedigd. Ik ben dus blij dat die doorlichting er komt.

Ik vind ook dat we de problematiek iets breder moeten durven bekijken. Ik geef het voorbeeld van het slachthuis van Tielt: 650 varkens per uur op één slachtlijn, dat is 5,5 seconden per varken. We moeten ons in het parlement toch durven afvragen of dat ooit echt diervriendelijk kan zijn met die waanzinnige focus op de economische rendabiliteit. Die vraag moeten we ons als parlement durven stellen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de interventies door FAST-takelaars bij pech op de autosnelweg

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheden bij FAST-takeldiensten en het wegtakelen van voertuigen met pech op de autosnelwegen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik zie dat collega Keulen is gearriveerd uit het verkeer. Hopelijk moest hij niet worden getakeld, want daar gaat mijn actuele vraag over.

Minister, sommige kranten hebben vorige week bericht over een scenario dat zich enkele keren per week op de Vlaamse autostrades voordoet. Iemand heeft pech, komt op de pechstrook terecht en belt naar zijn pechverhelpers waarmee hij een contract heeft om hem gratis te komen takelen. Tegelijk belt de politie naar de FAST-takelaars (Files Aanpakken door Snelle Tussenkost) die een contract hebben met de Vlaamse overheid om die auto's te komen takelen. Als de pechverhelpers er eerst is, ontstaat er vaak een discussie over wie er nu bevoegd is, omdat de Vlaming liever heeft dat hij gratis wordt geholpen dan dat de FAST-takelaar hem versleept.

Als de FAST-takelaar arriveert, meestal met twee voertuigen, ook met een signalisatievoertuig, wat de kostprijs nog wat opdrijft natuurlijk, wordt er getakeld naar de dichtstbijzijnde garage. Dat kan een serieuze factuur opleveren voor de Vlaming die die pech heeft.

Minister, wie is wanneer en onder welke omstandigheden bevoegd om te takelen op de pechstrook? Ik heb vernomen dat de pechverhelpers akkoord zouden gaan met een voorstel dat ze zelf hebben gedaan. Dat houdt in dat de FAST-takelaar altijd bevoegd is op de autostrade, maar dat die sleept naar de dichtstbijzijnde afrit of parking, zodat de pechverhelpers vanaf daar kunnen overnemen en er ook voor zorgen dat ze niet samen ter plaatse zijn voor dezelfde auto die moet worden getakeld. Minister, kunt u daar duidelijkheid over geven?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): De problematiek werd door collega Parys heel goed geschetst. Het heeft enerzijds te maken met verkeersveiligheid en anderzijds met eerlijke marktverhoudingen in de wereld van de takelaars. Als we het hebben over FAST, denken we natuurlijk aan zware verkeersongevallen. Ze worden geëscorteerd door een signalisatievoertuig, wat ervoor zorgt dat de takelaar snel op de plaats van het ongeval geraakt. Als het gaat over de klachten van Touring, VAB-VTB en de merkengarages, die moeten ook soms mensen wegtakelen bij onschuldige pech zoals een lege brandstoftank of een lekke band. De vraag is wie voor wat bevoegd is.

Minister, een dringend overleg met de federale wegpolicie is absoluut geboden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst de FAST-regeling even schetsen. Vlaanderen is ingedeeld in liefst 32 percelen. Perceel per perceel wordt ook zo in de markt gezet in functie van het versneld takelen. Dat engagement bestaat erin dat dienstverleners moeten garanderen dat ze binnen 20 minuten ter plaatse zijn. Wat natuurlijk niet altijd kan bij de klassieke autopechhulpdiensten.

Ik las nog wat andere verhalen in de media. Die prijzen zijn nog maar een aantal jaren vast bepaald. Vroeger was er een vrije prijssetting op basis van de aanbestedingen met als gevolg dat in het ene arrondissement de prijs het viervoudige bedroeg van de prijs in het andere arrondissement, soms door een toevallige speling van de omstandigheden. We hebben daar een vaste prijs van gemaakt, voor het takelen is dat ongeveer 163 euro per keer. Wanneer er een beveiliging moet zijn, een botswagen, komt daar nog eens 127 euro bij. De enige variant is dat er nog een nachttarief en een weekendtarief bestaan die hoger liggen.

De takelaars zelf kunnen wel korting geven. Sommigen doen dat in het kader van de aanbesteding en doen het voor minder dan 163 euro.

Nu is er een dispuut met Touring, VAB en de FAST-dienstverleners. Hier speelt natuurlijk vooral een commercieel geding. Onze eerste bezorgdheid is de

verkeersveiligheid en de doorstroming. We stellen vast dat er steeds meer ongevallen gebeuren op de pechstrook. Die wagens moeten daar dan ook zo snel mogelijk weg.

De federale politie beslist over de inzet of de oproep van FAST en gaat zich niet eerst vergewissen van de toestand ter plaatse. Soms doen zij dat op basis van meldingen of camerabeelden, maar zij gaan niet eerst na wat er precies aan de hand is en of de chauffeur pech heeft of iets anders aan de hand heeft, en of hij een autobijstandsverzekering heeft. Zij sturen gewoon te goeder trouw en in functie van de verkeersveiligheid en de doorstroming zo snel mogelijk een FAST-team ter plaatse.

Ik heb geopperd dat we zouden kunnen komen tot een systeem waarbij alle FAST-oproepen of het uitrukken van een FAST-team altijd worden gemeld aan autopechen- en verhelpingsdiensten zodat dubbele ritten worden vermeden. Een alternatief is wat nu al dikwijls gebeurt, waarbij FAST enkel takelt tot de eerstvolgende op- of afrit – FAST zou dan misschien de exclusiviteit krijgen op de autosnelwegen. Dat gebeurt nu in vele gevallen, in sommige gevallen takelt men tot aan het depot van de betrokken takeldienst. Dat zijn twee pistes die open liggen.

We hebben binnenkort overleg met de federale politie om in eerste instantie overeenstemming te vinden. Ik denk dat de problematiek oplosbaar is, zolang we het erover eens zijn dat de oplossing altijd prioritair focust op niet-commerciële belangen maar wel op verkeersveiligheid en op doorstroming.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dat is een duidelijk antwoord. Ik vind ook dat het een duidelijk systeem zou zijn indien op de autosnelweg wordt gezegd dat het om een bevoegdheid gaat van FAST, of dat dan op de pechstrook is of op een andere strook van de autosnelweg. Dan kan inderdaad een akkoord worden gesloten over heel Vlaanderen dat er wordt getakeld tot de dichtstbijzijnde parking, zodat de pechverhelping vanaf daar kan overnemen. Dat zou ervoor zorgen dat de Vlaming geen twee keer pech heeft.

Ik vind dat een heel goede piste om te bewandelen. Dat is waar wij effectief naar vragen. Ik hoop dat hier snel overleg en duidelijkheid over komt.

Marino Keulen (Open Vld): Ik kan me voorstellen dat de collega's en de kijkers zich nu afvragen wat het uitmaakt, maar als je door FAST wordt geholpen en het signalisatievoertuig is erbij om snel op de plaats van het incident te geraken, dan kan die factuur inderdaad oplopen tot 500 euro extra. Dat is dan de dubbele pech voor de automobilist: aan de ene kant aan je voertuig, aan de andere kant in je portemonnee. We moeten hier gaan naar werkbare, praktische oplossingen en dan lijkt een gebiedsafbakening me het veiligste. De autosnelwegen zijn voor FAST, vanaf een parking of een oprit of afrit wordt de taak overgedragen aan een takelaar. Vandaag sluiten automobilisten een verzekering af bij Touring, VAB of bij een merkengarage om in geval van panne te worden getakeld. Die maatregel zou als gevolg kunnen hebben dat die polissen kunnen worden aangepast en goedkoper worden voor de automobilisten. Dat lijkt me een verdedigbare piste.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, ook vroeger al, in 2014, is er discussie gevoerd en er is een gedachtewisseling geweest door VAB en Touring. Toen waren het de heer Keulen en mevrouw Lies Jans die daarover een aantal vragen hebben gesteld ten aanzien van de toen bevoegde minister van Mobiliteit Hilde Crevits.

Toen kwam ook de problematiek van het afsprakenkader met de federale overheid aan bod. Ook was er toen sprake van dat, om te vermijden dat de files ten gevolge van ongevallen verder zouden kunnen uitbreiden, er calamiteitsschermen

zouden kunnen worden geplaatst door de civiele bescherming. Verder was er toen ook sprake van om, in het kader van de discussie over wanneer er al dan niet een signalisatiewagen wordt uitgestuurd, nader overleg te hebben met de federale overheid.

Kunt u dus die twee punten verder overleggen met de federale overheid? Dat zou prima zijn.

Minister Ben Weyts: Ik weet inderdaad dat er daarover in het verleden overleg heeft plaatsgevonden. Ik wil het nu in eerste instantie beperken tot de FAST-regeling. De calamiteitsschermen en het plaatsen daarvan, is een heel andere calamiteit. Daarbij is de vraag vooral: wie zal dat moeten doen en wie beveelt dan op welk moment dat die calamiteitsschermen moeten worden ingezet?

Dat heeft natuurlijk ook altijd te maken met de vreemde bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het Vlaamse niveau. Dat is daarvan ook deels de oorzaak. Dat maakt dat we op dat vlak zeker nog niet vooruit zijn geraakt.

Ik focus nu op deze eerste problematiek en op een oplossing daarvoor. Ik hoop dat we binnen enkele maanden ook daar veilig kunnen landen.

Lorin Parys (N-VA): Als afsluiter wil ik u gewoon vragen, minister, dat u inderdaad met uw federale collega afsprekt dat er een gekoppelde oproep komt, zodat niet twee keer dezelfde wagen uitrukt voor hetzelfde incident. Dat zal er dan inderdaad voor kunnen zorgen dat die polis eventueel echt kan dalen bij de pechverhelpers.

En uiteraard, als er een snelle evaluatie kan worden gemaakt als het gewoon over pech gaat, dan hoeft die tweede signalisatiewagen niet te worden meegestuurd. Dat is iets dat we aan de federale politie moeten vragen. En dat kan ook leiden tot een lagere factuur voor de Vlaming. Ik denk dat dat, samen met verkeersveiligheid, moet zijn wat ons hier vandaag bezighoudt.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, eigenlijk gaat dit over een kernopdracht van een overheid. Veiligheid, verkeersveiligheid vrijwaren en verzekeren aan de ene kant, en aan de andere kant zorgen voor eerlijke spelregels en een goede organisatie van uw samenleving. Dat lijkt mij nu net een kolf te zijn naar uw hand. Neem die uitdaging op. Ik hoop dat we inderdaad vóór de grote vakantie uit deze problematiek zijn. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de oprichting van een onafhankelijke en uitgebouwde waterregulator, naar aanleiding van de terugstorting van te hoog gefactureerde capaciteitsvergoedingen door De Watergroep

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, in 2016 heeft de sp.a-fractie u al meermaals aangesproken over de exuberante stijging van de capaciteitstarieven die De Watergroep had ingevoerd voor iets meer dan 20.000 Vlaamse gezinnen. Gemiddeld was die prijs gestegen van 100 euro naar bijna 1300 euro per jaar.

U begrijpt dat we daarover in dit parlement dan toch wel een aantal vragen moeten stellen. U hebt die vragen trouwens ook gedeeld. Want u hebt de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), die als WaterRegulator de taak heeft om de tarieven te controleren, opdracht gegeven om daarop een studie uit te voeren.

Die studie is eind dit jaar gepresenteerd. De conclusie was duidelijk. Als De Watergroep op het einde van 2016 winst zou maken, dan zouden zij zich niet hebben gehouden aan de budgetneutraliteit, wat de afspraak was met u. Wij hebben u dan gevraagd: 'Als dat het geval is, laten we dan ook afspreken dat dat geld wordt teruggestort.'

Deze week hebben al die gedupeerden een brief gekregen met een kredietnota. Ze moeten hun rekeningnummer doorgeven, wat op zich eigenlijk ook wel een bizarre vraag is van een watermaatschappij die om de drie maanden het geld van hun rekening krijgt. Maar los daarvan ben ik heel tevreden en blij dat die tarieven zijn aangepast en dat ze ook met terugwerkende kracht worden vergoed.

Aan de andere kant verontrust het mij ook een beetje. Want mochten we dit dossier niet ter sprake hebben gebracht in dit parlement, dan zou het misschien weleens kunnen zijn dat die tarieven niet zouden zijn aangepast en dan zouden die mensen die vorig jaar tot 600 euro te veel hebben betaald, dat geld ook nooit meer hebben teruggekregen.

Ik denk dat we van de nood een deugd moeten maken, minister, en dat we lessen moeten trekken naar de toekomst. Misschien is het nu tijd om een sterke regulator in werking te laten treden, die voldoende middelen en mensen heeft en die ervoor kan zorgen dat de betrouwbaarheid van die waterfactuur naar de Vlamingen opnieuw toeneemt en dat elke kost die wordt aangerekend, de WaterRegulator passeert en ook juist is.

Minister, bent u bereid om te beslissen over die uitgebouwde waterregulator, zodat dit ingevoerd kan worden en de prijzen voor de waterfactuur goed gecontroleerd kunnen worden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uiteraard moeten we een sterke, onafhankelijke waterregulator hebben. We hebben dat ook. Dat is beslist in het Drinkwaterdecreet en ook in het besluit van de Vlaamse Regering. Het is een dienst die na de zesde staatshervorming is ondergebracht bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). We hebben daar geen extra personeel voor aangetrokken, maar via interne verschuivingen binnen de VMM is die dienst goed uitgebouwd. Dat de bedragen die onterecht zijn aangerekend aan de klanten, nu worden terugbetaald, toont aan dat het systeem werkt. We hebben een doorlichting gevraagd. Die studie wees uit dat er iets niet correct was verlopen. De regeringscommissarissen binnen de raad van bestuur hebben we hun rol laten spelen.

Het antwoord op uw vraag of het gezien zou zijn door de WaterRegulator indien u het niet had aangebracht, is zeker 'ja'. We hadden heel uitdrukkelijk bepaald dat geen enkele drinkwatermaatschappij een prijsdoorrekening mocht doen die niet budgetneutraal was. Bij de afrekening na 2016 zou heel duidelijk naar voren komen dat dit niet budgetneutraal was en dat het een foute raming was van de drinkwatermaatschappij. Dit bedrag moest dan sowieso terugbetaald worden. Daaruit afleiden dat de WaterRegulator niet zou werken, vind ik een brug te ver. De WaterRegulator verricht goed werk. In het Drinkwaterdecreet staat heel uitdrukkelijk dat geen enkele drinkwatermaatschappij een tariefverhoging kan toepassen zonder dat de WaterRegulator daarmee akkoord gaat.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik heb nooit gezegd dat de huidige werking slecht is of dat de WaterRegulator vandaag niet goed werkt. Ik zeg alleen dat de WaterRegulator zelf om meer middelen en extra personeel vraagt. Dat stond in hun advies op het moment dat over de nieuwe waterfactuur werd beslist. U hebt misschien wel verschuivingen doorgevoerd, maar ik hoor dat het niet voldoende

is. U kunt wel zeggen dat het ook gedetecteerd zou zijn, maar het is toch wel toevallig dat net dat specifiek dossier verschillende keren in het parlement ter sprake is gekomen en nu is opgelost. Ik heb de tariefkaart van De Watergroep op de website opgezocht. Dat zijn vijf bladzijden met kostenposten. Het capaciteits-tarief is daar maar één regeltje van. Ik ben vandaag niet meer zeker of al die tarieven op die tabel nog wel kloppen, net omdat we er één element uit hebben gehaald en na de studie al meteen is gebleken dat er 4 miljoen euro te veel is geïnd. We moeten een belangrijk signaal geven aan de bevolking. De regulator moet versterkt worden zodat we er zeker van kunnen zijn dat de prijzentabellen die de watermaatschappijen gebruiken, correct zijn.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit mij aan bij deze vraag omdat het debat over de cijfers en wat De Watergroep nu ondernomen heeft, hier in het parlement al meermaals besproken is en bij iedereen veel vraagtekens heeft opgeroepen. Daardoor heeft een uitgebreider onderzoek plaatsgevonden. We hebben allen moeten vaststellen dat een groot bedrag wordt teruggestort aan de gebruikers dat onterecht was geïnd. We zijn bezorgd voor de toekomst en we willen weten hoe dat kan worden vermeden.

Minister, kunt u bevestigen dat de WaterRegulator te weinig mogelijkheden heeft om het onderzoek terdege te voeren of zijn er verkeerde cijfers door De Watergroep doorgegeven? Dat is cruciaal: je kunt maar een onderzoek doen als je de correcte cijfers ontvangt. Wat is de oorzaak hiervan? Zal er aan De Watergroep een signaal gegeven worden dat zoiets in de toekomst moet worden vermeden?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, de terugbetaling is inderdaad het bewijs dat de WaterRegulator werkt. Bij monde van uw regeringscommissaris hebt u uw werk dus goed verricht. Er is een doorlichting gebeurd en de terugbetaling is geschied. Dat is een goede zaak.

De vraag die we ons hier effectief moeten stellen, is of een nog sterkere waterregulator dit toch had kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Net zoals elektriciteit en gas is water een van de basisbehoeften waar wat distributie betreft een feitelijk monopolie op rust. Bij water is dat ook voor de levering het geval. Dus nog meer dan voor elektriciteit en gas lijkt het ons toch wel dat je een heel sterke regulator nodig hebt.

Ik heb het eens nagekeken, blijkbaar zijn er drie vte's werkzaam bij de regulator en zij hebben beperkte werkingsmiddelen. Er zijn wat interne verschuivingen. Nu krijgen we te horen: 'we wisten niet dat' en 'we wisten niet dit'. Een regulator die dat soort excuses inroept om te verklaren waarom de zaken zijn misgelopen, vind ik niet heel erg sterk. Ik wil de persoon in kwestie zeker geen steen toewerpen, want ik weet niet precies hoe het intern gestructureerd is. Wij zijn zeker vragende partij voor een sterke regulator omdat er een monopolie rust op deze activiteiten en het om een basisbehoefte gaat. Ik wil u vragen of u bereid bent om de regulator in de feiten te versterken.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, inderdaad, de onafhankelijke waterregulator heeft vandaag zijn nut bewezen. De minister nam een initiatief op basis van de

signalen van gebruikers. Die zijn inderdaad onderzocht door de onafhankelijke regulator. Zo'n regulator bestond in het verleden niet, in het verleden werden de tarieven door de drinkwatermaatschappijen zelf bepaald. Vandaag, door het initiatief van de minister en door het samenstellen van die waterregulator binnen de schoot van de VMM, is bewezen dat er nood was aan zo'n instantie.

De minister nam het initiatief om een regeringscommissaris te sturen naar De Watergroep om te kijken of de jaarrekening in evenwicht was. Die middelen die onterecht geïnd zijn, hebben aanleiding gegeven tot het bewijs dat de waterregulator werkt. Minister, is er inderdaad een versterking nodig van het instrument van de waterregulator naar de toekomst?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de waterregulator is nog maar pas op die wijze georganiseerd en opgericht. We zien effectief dat het werkt. Als we vragen om die audit te doen, komen de juiste elementen naar voren. Op basis daarvan denk ik dat De Watergroep heel snel heeft beslist, omdat er al definitief een beslissing is, om het snel terug te betalen.

Is daar iets fout gelopen? Kon de waterregulator dat opmerken? Het antwoord op basis van de elementen waar ik vandaag over beschikt, is 'neen'. De drinkwatermaatschappijen maken een raming van hun inkomsten op basis van hun klanten. Die wordt voorgelegd aan de waterregulator. Dat loopt dan een jaar en nadien komt de afrekening. Er is duidelijk een fout gebeurd of een verkeerde inschatting van de raming door De Watergroep.

De Watergroep legt de cijfers neer en zegt: 'Dit is budgetneutraal'. We hadden bepaald dat er geen stijging mocht zijn, dat de inkomsten gelijk moesten blijven, dat dit budgetneutraal moest blijven. De Watergroep legt dat op die manier neer. De waterregulator bekijkt het en zegt: 'Oké, dit is budgetneutraal'.

Nu blijkt dat bij die raming inderdaad een inschattingsfout is gebeurd door De Watergroep waardoor zij veel meer inkomsten hebben. Wat te veel is betaald door de klanten, moet De Watergroep nu terugbetalen. Dus sowieso ging dit aan het licht komen bij de definitieve afrekening van het jaar 2016. De waterregulator ging sowieso ook die foute raming gezien hebben. Nu is het wat sneller gegaan door de klanten die terecht aan de alarmbel trokken, en door de vraag van de heer Beenders die dat direct heeft aangegrepen om dat hier te berde te brengen.

Ik heb niet gewacht, ik heb direct een audit aangevraagd, mijnheer Beenders. Ik heb een regeringscommissaris aangesteld. Tot nu toe heb ik geen signalen dat de waterregulator niet werkt of niet onafhankelijk zou zijn.

Het klopt natuurlijk, collega Beenders, dat heel wat diensten en ook de waterregulator, vragen om bijkomend personeel. We krijgen die vraag voor alle diensten binnen de Vlaamse overheid bijna dagelijks. De Vlaamse Regering heeft afgesproken dat we het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid niet zouden laten stijgen. Dat is logisch. Als bepaalde diensten vragen om versterkt te worden, moeten we daar goed naar kijken, maar dat ook proberen op te lossen door interne verschuivingen.

Dat hebben we binnen de VMM gedaan. Indien in de toekomst zou blijken dat er na die verschuivingen nog nood aan bijkomend personeel is, zullen we dat op basis van objectieve gegevens kunnen vaststellen. We kunnen dan nog steeds beslissen om binnen de Vlaamse overheid nog bijkomende verschuivingen uit te voeren. Op dit ogenblik ga ik ervan uit dat de waterregulator over voldoende middelen en personeel beschikt om zijn job effectief uit te voeren.

Ik vind het belangrijk dat de waterregulator natuurlijk in laatste instantie een onafhankelijke controle moet uitvoeren. Ik vind het echter tevens essentieel en

cruciaal dat de drinkwatermaatschappijen over raden van bestuur beschikken. Daarin zitten vertegenwoordigers die de mogelijkheid hebben hun job uit te voeren en alles goed op te volgen. Ook de regeringscommissarissen moeten binnen die raden van bestuur hun taak opnemen. Het lijkt me minstens even belangrijk dat daar mensen zetelen die alles voldoende controleren en die nagaan wat vanuit de raden van bestuur vertrekt. Daarnaast is er natuurlijk nog de onafhankelijke controle door de waterregulator.

Mijnheer Beenders, ik vat het nog even samen. Volgens mij heeft de waterregulator in dit verband sterk werk geleverd. Er is zeer snel kort op de bal gespeeld. Hierdoor zijn resultaten geboekt. We hebben ervoor kunnen zorgen dat wat de klanten te veel hebben betaald, ook snel is terugbetaald.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar de uitleg van De Watergroep heeft me nog ongeruster gemaakt. Indien een watermaatschappij niet kan zeggen hoeveel brandslangen ze in Vlaanderen heeft hangen, is er echt een probleem. De Watergroep zat er maar liefst 13.000 op 21.000 brandslangen naast. U kunt me niet vertellen dat een dergelijke uitleg bevredigend is.

Dit bewijst eigenlijk nog meer dat we nood hebben aan een goed uitgebouwde regulator om dergelijke zaken te voorkomen. Indien een watermaatschappij niet weet over hoeveel brandslangen ze beschikt, stel ik me de vraag of ze wel weet uit hoeveel kraantjes in Vlaanderen water komt waarvoor ze kunnen factureren of hoeveel aansluitingen er zijn waarvoor ze andere zaken kunnen aanrekenen. Het is net vanwege de uitleg van De Watergroep dat ik nog ongeruster ben geworden. Ik maak me zorgen om de tarieven die ze hanteren.

Ik hoop dat u tijdens de evaluatie van de waterfactuur ook rekening zult houden met de regulator. De regulator heeft dit jaar schitterend werk geleverd en heeft gepresteerd zoals we het mochten verwachten. De regulator verdient het dan ook nu met voldoende personeel en voldoende middelen te worden uitgebouwd, zodat elke Vlaming zijn waterfactuur met een gerust hart kan betalen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van het recente referendum in Turkije op de toetredingsonderhandelingen met de Europese Unie

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, een maand geleden heeft het Vlaams Parlement unaniem een resolutie goedgekeurd waarin wordt gepleit om de onderhandelingen met Turkije over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie te bevriezen. Er zijn heel wat argumenten om dat te doen en die argumenten worden in de resolutie ook uiteengezet. De essentie is echter dat de Turkse regering zich niet gedraagt als de regering van een kandidaat-lidstaat. Ongeveer alles wat de Turkse regering doet, leidt ertoe dat de kloof tussen Turkije en Europa groter wordt.

Ondertussen is er het referendum geweest en heeft 51 procent gekozen voor de installatie van wat we moeilijk anders dan een autoritair regime kunnen noemen. Over het referendum zelf valt overigens ook zeer veel te zeggen. Wat me ook is opgevallen, is de campagne die hieraan is voorafgegaan. Turkse politici en de Turkse president hebben de confrontatie met Europese lidstaten en met de EU zelf opgezocht. Wat me ook opvalt, is dat de Turkse regering na het referendum opnieuw die confrontatie opzoekt.

Minister-president, hoe kijkt de Vlaamse Regering een maand na de goedkeuring van onze resolutie en enkele dagen na het referendum aan tegen de gebeurtenissen in Turkije? Welke conclusies moeten we hieruit trekken?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, voor de Vlaamse Regering vormt de resolutie van het Vlaams Parlement het uitgangspunt. In de resolutie is uitdrukkelijk gesteld dat er een tijdelijke bevrozing van de toetredingsonderhandelingen moet komen en dat die onderhandelingen zelf automatisch moeten worden stopgezet indien de doodstraf wordt heringevoerd. Dat is ons uitgangspunt.

Ondertussen hebben we kennisgenomen van de nieuwe grondwet en van het oordeel van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa over die nieuwe grondwet. De Raad van Europa vindt dit een stap weg van de grondwettelijke democratische traditie. De Raad van Europa wijst er tevens op dat meer dan 125.000 mensen uit hun ambt zijn ontzet, dat meer dan 3500 staande magistraten onmiddellijk zijn ontslagen en dat bovendien nog heel wat magistraten zijn geschorst.

Er zijn meer dan 2000 universiteiten en scholen gesloten. Ongeveer 150 journalisten zijn opgesloten. Er zitten parlementsleden in de gevangenis. Dat is een bijkomend argument: de grondwet is hervormd op het moment dat leden van de tweede grootste oppositiepartij in de gevangenis zaten. Ik sluit me namens de regering dus aan bij de conclusie van de Raad van Europa, die zegt dat het Turkije is dat zich verder verwijderd van de Europese Unie, die een unie is van fundamentele rechten en vrijheden. Ik verwijs naar het Handvest van de grondrechten, dat deel uitmaakt van de Lissabonverdragen.

Onze positie is dus heel duidelijk. Er is op 28 april een informele Raad Buitenlandse Zaken van de Europese Unie. Intra-Belgisch gaat Vlaanderen in de voorbereidende vergadering van de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) dus de positie aannemen dat de pauzeknop moet worden ingedrukt, geheel conform de resolutie van dit parlement.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord en voor het feit dat de Vlaamse Regering natuurlijk het standpunt van dit parlement volgt. Ik maak me echter toch zorgen, in die zin dat president Erdogan nu al heeft laten doorschemeren dat er wel eens een referendum zou kunnen komen over heel dat proces van toetreding tot de EU. Collega's, dan zou het toch wel een complete afgang zijn voor die Europese Unie mochten het uiteindelijk de Turken zelf zijn die de stekker eruit trekken. Na alles wat er is gebeurd, zouden we niet de slagkracht hebben om op een bepaald moment te zeggen dat het nu wel genoeg is geweest, dat we die toetredingsonderhandelingen echt wel stoppen.

Wat me nog meer verontrust, is dat er eigenlijk geen plan B klaarligt. Wij zoeken immers natuurlijk niet de confrontatie met Turkije. We zoeken niet de confrontatie met 80 miljoen mensen, met een land dat bijzonder strategisch is gelegen, een land dat 60 procent van zijn handel met Europa drijft. Het alternatief is een partnerschap dat we moeten uitwerken, een partnerschap in plaats van een lidmaatschap. Oostenrijk heeft als eerste land de stap gezet op die lijn. Minister-president, ik hoop dat ook Vlaanderen, samen met andere landen en andere regio's, mee dat alternatief kan uitwerken, want voor dat lidmaatschap moet er ondertussen toch een alternatief worden ontwikkeld.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, we hebben hier inderdaad een tijdje terug een resolutie goedgekeurd over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Ons

standpunt daarover is duidelijk. Er is een brede repressie bezig van alle dissidente stemmen en van de oppositie. De pers staat er aanzienlijk onder druk en er wordt gepraat over de herinvoering van de doodstraf. Voor ons is dat absoluut een rode lijn. Als Turkije daarmee doorgaat, dan kunnen wij dat niet toelaten. Het is dan ook daarom dat we in al onze relaties bijzonder aandachtig moeten zijn voor de mensenrechten, en dus ook in die met Turkije.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik sluit me logischerwijs aan bij wat er in dit parlement in het verleden ook al is gezegd en goedgekeurd. Het referendum nu is in mijn ogen zelfs niet de aanleiding of de reden, maar veeleer een symptoom van het feit dat het slecht gaat met de democratie in Turkije, met een tanende persvrijheid, het tegenwerken van kritische stemmen, van politieke oppositie. Ik denk dus dat we duidelijk moeten zeggen dat er voor dit Turkije geen plaats is in de Europese Unie. Er ligt in het federaal parlement ook een voorstel klaar van mevrouw Turtelboom om ook de pretoetredingssteun te schrappen. Ik denk dat we ook dat niet mogen laten.

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik ben uiteraard gelukkig met het betoog van de heer Van Overmeire, maar ook een beetje verbaasd over het een-tweetje van de N-VA. Natuurlijk is het niet alleen om die resolutie dat Turkije geen deel mag uitmaken van die Europese Unie. Turkije hoort geografisch niet tot Europa, het is een islamitisch land en, zoals de minister-president terecht heeft aangehaald, zijn er tal van schendingen van de mensenrechten, met 90.000 politieke gevangenen die worden gemarteld, onderwijsinstellingen die massaal sluiten, websites die worden geblokkeerd, maar dat was al het geval voor de coup.

Minister-president, u hebt verwezen naar die resolutie hier in het Vlaams Parlement, maar er is ook een resolutie geweest in het Europees Parlement om de toetredingsonderhandelingen te bevriezen. Jammer genoeg heeft bijna geen enkele nationale regering gevolg gegeven aan die Europese resolutie, ook niet de Belgische Federale Regering, waar uw partij, de N-VA, toch ook deel van uitmaakt. Mijn vraag aan u is duidelijk: hoe gaat u ervoor zorgen dat de houding van de Federale Regering ten opzichte van de Turkse toetreding voor eens en voor altijd duidelijk is, dat de deur niet alleen toe, maar driedubbel op slot gaat? Gaat u eindelijk eens aan uw partijcollega's van de Federale Regering vragen om eindelijk eens de daad bij het woord te voegen?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister-president, ik had er niet aan getwijfeld dat u zich zou aligneren op de hier kamerbreed aangenomen resolutie en dus had ik ook niet onmiddellijk een vraag voor u ingediend. Ik dank u voor deze bevestiging, want ik denk dat het goed is dat we in dit soort fundamentele discussies die te maken hebben met de kern van Europa als unie van rechten en vrijheden, allemaal op één lijn blijven staan. De uitdaging zal zijn om naast de vele mensenrechtenschendingen die worden vastgesteld, die we moeten veroordelen en waar we een halt aan willen toeroepen, de strategische ligging van Turkije niet uit het oog te verliezen en ook niet uit het oog te verliezen dat we hen nodig hebben in de strijd tegen de foreign terrorist fighters. Dat is ook gebleken in de commissiezittingen over de Staatsveiligheid. Er zijn in veel Europese landen heel wat mensen met Turkse wortels. In die zin moeten we noodgedwongen tot een samenlevingsmodel met Turkije komen. Dat het er op dit moment niet een kan zijn van lidmaatschap van de Europese Unie, is wel heel duidelijk.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Collega's, als afgevaardigde van dit parlement en delegatielid in de Raad van Europa zal ik zeker deze mening meenemen volgende week wanneer we in zitting zijn en Turkije absoluut ter sprake zal komen. Er is geen sprake van dat Turkije tot de Europese Unie zou kunnen toetreden wanneer men onder meer zou overgaan tot het invoeren van de doodstraf en verder zou gaan met de repressie die vandaag door het regime wordt gevoerd op een bijzonder, bijzonder harde manier.

Ik wil ook een ander element aanhalen. De helft van de mensen in Turkije heeft niet voor Erdogan gestemd. Minister-president, mijn vraag is de volgende. Los van het feit dat we het er allemaal over eens zijn dat dit regime niet kan worden toegelaten tot het proces, zouden we kunnen overwegen om misschien de democratie te ondersteunen in Turkije zelf en ook daar een aantal elementen naar voren te brengen om die helft van de bevolking van Turkije die het dus niet eens is met Erdogan, op een of andere manier te ondersteunen.

Een laatste bedenking die ik wil meegeven aan collega Van Grieken, is: zo zuiver als hij hier is, zou ik toch willen meegeven, met een knipoog, dat mevrouw Le Pen in Frankrijk toevallig ook wel voor de doodstraf is.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Van Overmeire, u zegt dat we moeten vermijden dat de situatie zo ver komt dat Turkije zelf de stekker uittrekt. We zullen zien wat de evolutie is. Er is door diverse collega's op gewezen dat de Europese Unie voorsnog uit 28 lidstaten bestaat, gerefereerd aan het standpunt van Oostenrijk, maar er is ook het standpunt van Duitsland dat onder meer om de strategische redenen die collega Kennes aanhaalt, zegt dat ze er zelf de stekker niet uit gaan trekken. Wat ik heb gezegd, is het standpunt dat de Vlaamse regering intra-Belgisch zal verdedigen met de hoop dat ook België dat standpunt zal innemen. Wat de uitkomst is binnen de Europese Raad voor Buitenlandse Zaken op 28 april, moeten we natuurlijk afwachten.

Er was een vraag over de fondsen. Ik heb de resolutie niet bij me, maar ik meen me te herinneren dat dit parlement heeft gevraagd om over te gaan tot een heroriëntering van de fondsen, met name in de richting van de 'rule of law'. Dan kom ik een beetje bij wat collega Daems zegt. Moeten we die fondsen inderdaad niet een beetje heroriënteren om in te zetten op de rechtsstaat, op de democratie, op inderdaad toch de helft van de mensen in Turkije die niet in de richting van dit regime willen gaan met een uitholling van wat de Raad van Europa noemt 'een verder wegdrijven van de grondwettelijke, democratische traditie'? Dus ik denk – alsnog ben ik gebonden door de resolutie – dat we ook dit standpunt best moeten innemen.

Wat in de toekomst? Collega's, ik denk dat het inderdaad niet oneerbaar zou zijn dat er een strategisch partnerschap is met Turkije, een strategisch partnerschap dat kan slaan op het economische aspect, wat er nu eigenlijk ook al is, want er is een overeenkomst met Turkije. Ten tweede zijn er de veiligheidsoverwegingen. Ik denk niet dat het nuttig is om alle deuren te sluiten op dat vlak, maar wel om heel ferm duidelijk te maken – en ik heb toch het gevoel dat het in het parlement heel breed wordt gedragen; er is ook de resolutie – dat de Europese Unie er een is gebaseerd op de democratische rechten en vrijheden. Het Handvest is ter zake heel duidelijk en de Unie is een unie die op dat vlak volkeren verenigt, gebaseerd op de waarden van de verlichting. Daar gaan we met z'n allen niet van af.

Karim Van Overmeire (N-VA): Ik ben blij om vast te stellen dat zowat iedereen op dezelfde lijn zit. Het is natuurlijk voor velen een droom die aan diggelen is geslagen. De Turkse republiek is opgericht op de puinhopen van het Ottomaanse Rijk, een seculiere republiek met het kompas op Europa, generaties

lang. Nu zie je dat er eigenlijk niets van is overgebleven en dat het helemaal de andere richting uitgaat.

En dat is natuurlijk de realiteit en daar moeten we rekening mee houden. Daarom denk ik dat dat partnerschap, dat plan B, absoluut noodzakelijk is, want wie geen plan B heeft, is gedwongen om de gebeurtenissen te ondergaan. Nogmaals, ik vind dat als de Europese Unie een lijn trekt, ze die lijn ook moet bewaken. Het uitwerken van een partnerschap lijkt mij een valabel alternatief. De oplossing is niet lidmaatschap, de oplossing is een strategisch partnerschap. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitkomst van het Overlegcomité inzake het luchthavendossier

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het resultaat van het Overlegcomité met betrekking tot de geluidsnormen voor vliegtuigen rond de luchthaven van Zaventem

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de acties van de Vlaamse Regering na het Overlegcomité betreffende het belangenconflict over de nationale luchthaven

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het resultaat van het Overlegcomité met betrekking tot de vluchtroutes boven het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister-president, hier staan we weer in verband met dat o zo moeilijke dossier van onze nationale luchthaven Zaventem. Ik heb vanmiddag op de radio uw reactie gehoord op de aankondiging van de Brusselse minister-president Vervoort dat er mogelijk een kleine opening zou worden gelaten zodat Brussel vanaf zaterdag niet effectief de boetes zal innen waarmee men al maanden dreigt, wat een absolute ramp betekent vooral voor de noordrand rond Brussel. Het ziet er dus naar uit dat er wat extra tijd zal worden gekocht na het tweede belangenconflict dat de Vlaamse Regering heeft ingeroepen op 21 februari aangaande de strengere geluidsnormen van Brussel.

Als ik vandaag alle reacties in overweging neem, dan kan ik eigenlijk niet anders dan besluiten dat er wat extra tijd wordt gekocht in dit dossier. Een echte duurzame oplossing voor het belangrijke dossier van de nationale luchthaven, die de economische belangen van die luchthaven als tweede grootste werkgever kan verzoenen met de leefbaarheid voor alle omwonenden in de ruime omgeving, heb ik vandaag eigenlijk nog niet gezien.

Bovendien hebben we vandaag ook in de pers gezien dat minister Bellot een plan klaar heeft om de vliegroutes boven de luchthaven beter te spreiden. Hij zou daarover met u overlegd hebben. Minister-president, kunt u ons als leden van het parlement de stand van zaken geven van de resultaten van het Overlegcomité en de verdere stappen die de Vlaamse Regering in dit dossier zal zetten?

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, ik weet niet hoe het met uw liturgische kalender zit, maar volgend weekend is het Beloken Pasen. Beloken is het voltooid deelwoord van beluiken, het betekent dus 'afgesloten'. Er is intussen ook een beloken belangenconflict. Daarom is mijn vraag aan u: indien het zover komt, wat staat er niet op de website dat vandaag uit de onderhandelingen is gekomen? Wat als minister Fremault – het wordt stilaan minister Fre-non – op dezelfde lijn blijft? Wat doen we dan in de Vlaamse Regering?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, minister-president, collega's, ik denk dat iedereen hier aanwezig graag een oplossing zou zien. Een duurzame oplossing moet gebaseerd zijn op drie pijlers. Ten eerste: de hinder door de luchthaven moet stelselmatig naar beneden gaan. Zo is er een perspectief voor de mensen. Ten tweede: elke burger is evenwaardig, een Brusselaar is evenwaardig aan een Vlaming, iemand die in de noordrand woont, is evenwaardig aan iemand die in de Leuvense regio woont of iemand die in de oostrand woont. Ten derde: rechtszekerheid. Bijvoorbeeld plots opstaan en zien dat er een vliegroute vlak boven je hoofd bestaat, is onaanvaardbaar. Dat is wat af en toe gebeurt, zeker als men die lijnen begint te verschuiven.

Minister-president, die basispijlers zouden moeten worden geïmplementeerd volgens mij, maar vandaag staan we verder dan ooit af van een oplossing. Het politieke conflict – er zijn er al heel wat geweest de afgelopen jaren – is nog nooit zo groot geweest. Deze ochtend zagen we dat het Overlegcomité op niets was uitgedraaid. Iedereen stelde de vraag wat er gaat gebeuren als het belangenconflict deze zaterdag afloopt. Oké, uw collega Vervoort laat opnieuw een opening, maar er ligt nog altijd geen oplossing op tafel.

Mijn vraag is dus: hoe ver staat het nu? Wat gaat er gebeuren? En vooral: wat is de houding van de Vlaamse Regering in dit dossier vandaag?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister-president, u was inderdaad vanmorgen, samen met minister Weyts, aanwezig op het Overlegcomité met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en met de Federale Regering. De signalen die we hebben ontvangen, zijn niet goed: er is stilstand in dit dossier. Er is geen besluitvorming.

We maken ons ongerust. We maken ons ongerust voor de economische realiteit op de luchthaven, maar ook voor de 60.000 werknemers die er vandaag aan de slag zijn. De belangen zijn groot, niet alleen voor Vlaanderen, maar ook voor Brussel. Minister, kunt u ons onderhouden over wat er vanmorgen eigenlijk is afgesproken binnen het Overlegcomité? Boeken we inderdaad vooruitgang of is er effectief een stilstand in dit dossier? Na het tweede belangenconflict is de tijd op. Kunt u meer toelichting geven?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Er is vanmorgen inderdaad een Overlegcomité geweest. In tegenstelling tot wat in de media was gemeld, en tot wat diverse parlementsleden menen wat er is gebeurd, is er geen nota of voorstel voorgelegd door de regering. Minister Bellot heeft wel een aantal mondelinge vragen gesteld aan de deelnemers van het Overlegcomité. Dat waren vrij algemene vragen, in de zin van of we ermee akkoord gaan een samenwerkingsakkoord te sluiten, of we het ermee eens zijn dat er een onafhankelijk controleorgaan komt, of we het ermee eens zijn om verder te gaan met de

technische analyse van de meetresultaten. Het waren dat soort vragen, waarop de Vlaamse Regering nu heel snel een antwoord zal geven.

Ik deel niet de mening dat er geen vooruitgang is geboekt, zonder dat ik verval in optimisme. Er is vooruitgang geboekt. De belangenconflicten hebben ertoe geleid dat er meer informatie, meer gegevens op tafel gekomen zijn die een deel kunnen vormen van de oplossing. Ik geef een voorbeeld. In de loop van de maand april, zeer recent, zijn voor het eerst alle resultaten van de metingen van de boetes van de meetpunten bekendgemaakt, die ertoe leiden dat minister Bellot vandaag of gisteren in Bruzz heeft gezegd dat wordt vastgesteld dat 60 procent van de boetes in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden opgelegd in gebieden met een lage bevolkingsdichtheid en dat die bovendien worden opgelegd aan de meest moderne en meest geluidsarme vliegtuigen. Dat zijn een aantal zaken die het mogelijk maken om zaken te gaan objectiveren. Het zijn instrumenten, feiten en gegevens waar we nu voor het eerst over beschikken.

De vraag rijst terecht: wat nu? Er is vandaag aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gevraagd om de bevroingsperiode die er vandaag is – want het belangenconflict loopt nog en de procedure is opgeschort – voort te zetten, om met andere woorden vrijwillig over te gaan tot het niet innen van boetes zodat er in een serene sfeer kan worden onderhandeld. Die sereniteit en constructieve houding heb ik ook vandaag ervaren. Er is geen antwoord op die vraag gekomen: geen ja, maar ook geen neen. Minister-president Vervoort heeft uitdrukkelijk gezegd: morgen buigt de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zich over die vraag. Morgen gaan we dus het antwoord krijgen. Meteen doe ik ook een oproep aan de Vlaamse partijen, vertegenwoordigd in die Brusselse Hoofdstedelijke Regering, om mee de rede te laten zegevieren in dit dossier. Diverse sprekers in dit parlement hebben daar op gewezen.

Dit is een dossier van uitzonderlijk groot belang. De luchthaven is de tweede grootste economische groeipool, 60.000 arbeidsplaatsen, direct en indirect, heel belangrijk ook voor Brussel in zijn grote internationale rol. Brussel kan niet zonder de luchthaven. We kennen allemaal de bedreigingen die daarop wegen op dit ogenblik. Tegelijkertijd is er de leefbaarheid. Daarover is het standpunt van de Vlaamse Regering duidelijk: de leefbaarheid is een zaak waarbij men moet komen tot een evenwichtige verdeling tussen de inwoners van Brussel en tussen de inwoners van de Vlaamse Rand. Als er een onevenwicht ontstaat, als er onredelijke oplossingen zijn, kan men niet tot een gedragen oplossing komen. Iedereen weet dat de luchthaven niet kan functioneren zonder lasten, maar elk mens met een redelijk, gezond verstand zegt dat de lasten moeten worden verdeeld. Iedereen profiteert van de lusten ervan. Laat ons de lasten zo evenwichtig mogelijk verdelen.

Wat ons betreft, zijn we bereid om constructief mee te werken. We kennen de problemen zoals ze op tafel liggen. Het is één zaak om een probleem te schetsen en te zeggen dat een bepaalde route niet kan of minder moet, maar bij elk punt dat niet kan, moet er natuurlijk een alternatief zijn. De vliegtuigen zullen niet ophouden met vliegen, op te stijgen en te landen. Dat is een ingewikkeld proces.

Ik zal niet het proces van het verleden maken. Ik zeg alleen dat we nu in een fase zitten waarbij het mijn aanvoelen is en ook die van de Vlaamse Regering, dat er verdere bereidheid is om te praten. Ik hoop, echt waar, dat morgen de Brusselse Regering zegt de bevrozing verder te zetten zodat we de periode waarin we stilaan alle elementen hebben om tot een akkoord te komen, kunnen gebruiken om hier effectief uit te geraken.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, met de uitgangspunten van een oplossing die u voorstelt, is mijn fractie het volmondig eens. Maar ik begrijp uit

uw antwoord dat zaterdag, als het tweede belangenconflict afloopt, er geen duurzame oplossing zal zijn. U stelt wel de juiste vragen: wat nu, wat verder? Maar meer dan tijd kopen, zit er voorlopig niet in.

Met alle respect, maar in dit dossier moeten we op een andere manier aan politiek doen. We zullen op een andere manier moeten omgaan met dit dossier. Beleid is echt meer dan een salvo aan juridische procedures. We moeten het patroon doorbreken om enkel onder druk van juridische deadlines te handelen. Onze fractie denkt dat het tijd geworden is om er op een andere manier mee om te gaan. De enige manier om met zo'n complex dossier om te gaan, is er een op een participatieve manier met alle belanghebbenden, en we moeten objectiveren. Daarom is ons voorstel dat we samen indienen in een voorstel van resolutie met de heer Sanctorum en mevrouw Moerenhout om een internationale intendant aan te stellen die het dossier naar zich toe kan trekken, kan objectiveren en alle aspecten van de complexiteit samen kan behandelen. Op die manier kan voor eens en voor altijd dit dossier worden opgelost. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, er zijn maar drie mogelijkheden om eruit te geraken. Uw reactie daarnet in de media was dan ook terecht: overleg, overleg en overleg. Hopelijk wordt daar morgen de nodige opening voor gemaakt.

Mijn vraag is ook naar de cruciale rol die Brussels Airport Company (BAC) daarin heeft. Heeft zij geen kracht in het formuleren van de nodige oplossingen?

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister-president, ik begrijp dat het belangenconflict een reactie was op een stugge houding van de Brusselse Regering. Het woord zegt het natuurlijk zelf: ik denk niet dat uit een conflict een oplossing zal komen. Dat denk ik echt niet. Daarom sluit ik me aan bij wat mevrouw Segers daarnet voorstelde. Zo'n luchthavenintendant kan ook wat ruimte creëren in het debat en kan objectiveren. Bij Oosterweel is het gelukt en daar werd enorm mee uitgepakt. Oosterweel was een complex dossier, maar de luchthaven is nog veel complexer, alleen al door het feit dat er veel meer overheden bij betrokken zijn. Natuurlijk kunnen we als Vlaamse entiteit – parlement of regering – niet eenzijdig beslissen dat er zich een luchthavenintendant mee moet bezighouden. U kunt ten minste het voorstel lanceren. Minister-president, ik roep u daar graag toe op.

Bart Nevens (N-VA): Dames en heren, ik ben het er niet mee eens dat iemand jury of scheidrecht zou moeten spelen in dit dossier. Dit dossier vergt een aanpak zoals de minister-president heeft geschetst, met sereniteit en het inzien van het voordeel van de nabijheid van de luchthaven. Het vergt vooral veel politieke moed. Ik merk in dit dossier dat de Vlaamse Regering wel degelijk integer naar de onderhandelingstafel gaat en de lusten en lasten van de luchthaven op een billijke manier verdeeld wil zien. Ik hoop hetzelfde van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en dat het gezond verstand zegeviert. Als dit meer tijd vergt in het belang van dit dossier, dan ben ik bereid om daar meer tijd aan te geven. Want dit dossier is zo belangrijk voor de Vlaamse Rand, maar ook voor de economische realiteit binnen de luchthaven, dat we er heel omzichtig mee moeten omspringen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister-president, u hebt met Vlaanderen nu al twee belangenconflicten ingediend om een duurzame oplossing te kunnen vinden voor de luchthaven, een oplossing dus waar alle gewesten het mee eens kunnen zijn. De termijn van dat eerste belangenconflict hebt u eigenlijk laten voorbijgaan zonder noemenswaardige vergadering. De eerste was pas gepland na een

maand, de tweede een week voor het einde. Over drie dagen loopt dat tweede belangenconflict ook af en u staat nog altijd nergens.

Onze grootste kritiek, minister-president, is dat u te veel kostbare tijd verloren laat gaan, tijd waarin geen stappen vooruit worden gezet, tijd waarin de onzekerheid enorm toeneemt – onzekerheid voor de omwonenden, onzekerheid voor de maatschappijen – en tijd waarin uw macht aan het afkalven is tot onmacht. Daarom vragen wij u om ons voorstel van een intendant te steunen. Een intendant kan tijd en ruimte nemen voor dit inderdaad heel complexe en moeilijke dossier, kan de communautaire spanningen weghalen en kan volgens ons een uitweg bieden uit deze politieke impasse. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, het is natuurlijk in eerste instantie de vraag welke positie de Brusselse Regering morgen gaat innemen met betrekking tot het opleggen van de boetes. Als de drie Nederlandstalige politici in die regering nog over enige Vlaamse reflex beschikken, is het hoog tijd om die nu te gaan tonen. Intussen wilt u tijd kopen en verder onderhandelen. Dat is begrijpelijk, maar daardoor blijven de onstabiele situatie rond de luchthaven en de onduidelijkheid voor de luchthaven, de bedrijven en de werknemers wel duren.

Vanzelfsprekend is de enige duurzame oplossing een kwalitatieve spreiding van de lawaaioverlast, die wat ons betreft in geen geval in het nadeel van Vlaanderen mag zijn. Indien dat wel in het nadeel van Vlaanderen zou zijn, of indien Brussel alsnog doorgaat met het opleggen van die boetes, dan vragen wij u om krachtdadig op te treden en ook maar eens de geldtransfers van Vlaanderen naar Brussel ter sprake te brengen, want als de Franstaligen het communautair hard willen spelen, minister-president, dan moeten u en de Vlaamse Regering dat ook doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister-president, de luchthaven is belangrijk voor Brussel, maar heel zeker ook voor Vlaanderen en zeker voor de Vlaamse Rand. Iedereen beseft maar al te goed dat er in dit dossier een evenwicht moet worden gezocht tussen het economische belang, de jobs en de veiligheid, maar ook de leefbaarheid voor de omwonenden. Het is dus een heel complex dossier.

Waar we bij de vorige bespreking van dit dossier in de commissie moesten vaststellen dat er nog maar weinig overlegmomenten hadden plaatsgevonden, kunnen we nu inderdaad wel stellen dat er vooruitgang is geboekt en dat het aantal overlegmomenten is toegenomen. Ik kan alleen maar hopen dat de bevroeringsperiode wordt ingewilligd, dat de overlegmomenten kunnen blijven lopen, dat we naar een samenwerking kunnen gaan en dat we dit complexe dossier op die manier kunnen oplossen.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Segers, ik hoor u zeggen dat dit geen juridisch dossier is. Het is helaas wel een juridisch dossier. Het is een dossier van regels. Het is een dossier van Brusselse regels die aangevochten zijn. Het is een dossier van procedures bij de Raad van State. Het is een dossier van procedures bij de burgerlijke rechtbanken die lopen. Zeggen dat dit uit die sfeer moet worden gehaald, is dus een beetje gemakkelijk voor een dossier dat zeer complex is. Er zitten in deze plenaire vergadering heel veel mensen die al lang ervaring hebben met dat dossier en die weten hoeveel keer dit dossier al geleid heeft tot conflicten, botsingen, moeilijkheden, impasses, protesten enzovoort.

De idee van een intendant is niet nieuw. Dat is ook in dezen al gesuggereerd. Maar zeggen dat dit hier de mirakeloplossing zou zijn, daar heb ik toch een aantal vragen bij. Ten eerste zegt iedereen hier dat er niet zoveel tijd meer is. In

dit zeer complexe dossier, waar het in eerste instantie gaat over overleg tussen regeringen, heb je met een intendant niet meer de tijd, zeker niet voor het einde van het belangenconflict, om tot een oplossing te komen. Een intendant kan misschien met drukgroepen aan de slag gaan, maar ik denk dat het overleg, zoals collega Doomst zegt, tussen regeringen moet gebeuren, tussen verantwoordelijke politici, die met elkaar in dialoog durven te gaan. En ook als er een intendant is, loopt het belangenconflict zaterdag af en kunnen de boetes opnieuw geïnd worden en zit je opnieuw in een sfeer die elke sereniteit onmogelijk maakt.

Ik ga niet in op de vraag wat we zullen doen als Brussel niet akkoord gaat om verder te bevriezen. Vrijdag komen we daarover samen met de regering. Het belangenconflict loopt tot zaterdag. Ik ga daarover geen uitspraken doen. Ik hoop dat morgen de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vrijwillig akkoord gaat om in een serene sfeer van constructieve dialoog de bevriezing te verlengen. Dat is de beste methode om daartoe te komen. Men weet ook aan de kant van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat er een bereidheid is van Vlaanderen en van de Federale Regering om in dit dossier constructief verder te gaan en de weg te effenen voor een akkoord, dat een zeer complexe aangelegenheid zal zijn.

Ik ben het niet eens met wie zegt dat er tijd verloren is. Er zijn contacten geweest, er zijn bilaterale en interfederale contacten geweest. Er zijn werkgroepen bijeengekomen. Pas in de loop van de maand april is er voor het eerst een dossier bezorgd met de gegevens over de meettoestanden, die toch wel zaken reveleren waarmee we wel degelijk rekening zullen houden op het moment dat we de onderhandelingen voeren. De periode van de belangenconflicten werd nuttig gebruikt, daar ben ik van overtuigd. Dat heeft partijen aan tafel gebracht om het conflict op te lossen. Dat is, denk ik, de bedoeling van een belangenconflict. Ik ben ervan overtuigd dat dit dossier alleen kan worden opgelost door verder overleg tussen redelijke mensen die het dossier analytisch en technisch benaderen, die elke maatregel bestuderen op zijn gevolgen, elke wijziging van maatregelen, de impact van de afschaffing van de ene vliegroute op een andere bevolkingsgroep. Dat is de manier waarop we eruit moeten geraken. Dat vergt politieke wil. Maar tegelijkertijd, collega's, vergt dat ook diepgaande technische studie van dit complexe dossier.

Wij bewandelen die weg. We wachten af wat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering morgen beslist. U hebt allemaal minister-president Vervoort gehoord: hij heeft dat niet afgewezen, hij heeft alleen gezegd dat hij daar morgen over zou beslissen. Ik herhaal wat ik in het begin heb gezegd: ik hoop dat ook hier de rede zal zegevieren.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, samen met alle andere fracties kunnen we alleen maar vaststellen dat de juridische steekspelletjes ons geen millimeter vooruithelpen. Integendeel, we hebben al heel wat tijd verloren. Het idee van een intendant is een goed idee omdat het het dossier onttrekt aan de communautaire spelletjes. Het kan het dossier objectiveren en ervoor zorgen dat alle overheden en belanghebbenden samen rond de tafel komen. Overgaan tot de aanstelling van een intendant is ook geen falen van de politiek, minister-president. Het is een nieuwe, andere manier om met dergelijke complexe dossiers om te gaan, in de hoop om tot een oplossing te komen. Wij richten dus hierbij onze vraag tot alle fracties om ons voorstel te ondersteunen, om over te gaan tot de aanstelling van een internationale intendant. Tegelijkertijd wil ik de Vlaamse Regering ook oproepen om erop aan te dringen dat de activiteiten van de Vlaamse Luchtvaartcommissie, die ook bestaat, nieuw leven in te blazen, om zo het werk van die intendant maximaal te faciliteren en bij te staan. *(Applaus bij sp.a)*

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, ik heb wat ervaring met die belangenconflicten. Dat valt wel mee. Uiteindelijk leidt dat toch wel een

oplossing. Het is in die zin toch niet kwaad dat u met de Vlaamse Regering daar op de gepaste wijze de nodige initiatieven hebt genomen. Ik hoop inderdaad dat het overleg na morgen opnieuw start. Het zal evenwichtig moeten zijn, het zal in overleg moeten zijn, en het zal veilig moeten zijn. Dat zullen de contouren moeten zijn. Het zal, zeker in het huidige institutionele kader en in de evolutie daarvan, een volwassen gesprek van gemeenschap tot gemeenschap moeten zijn. In die zin steun ik de lijn van uw rustige overleg. Ik ben ervan overtuigd dat op die lijn uiteindelijk ook een resultaat moet worden geboekt.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister-president, mocht nu vandaag het perspectief zijn dat de zaak wordt gedeblokkeerd, dan zou dat idee van die intendant niet worden gelanceerd, natuurlijk. U neemt onze vrees niet weg. Ik denk dat u het met mij eens mag zijn dat het er eigenlijk niet zo goed uitziet. Het kan zijn dat er weer wat tijd wordt gekocht omdat uw collega Vervoort misschien zijn Brusselse ministers overtuigt om het toch nog even wat kalmer aan te doen. Maar er is nog altijd geen oplossing in het verschiet. Die intendant is geen mirakeloplossing, maar kan toch opnieuw wat ruimte bieden.

Minister-president, ik vind dat u zichzelf tegenspreekt. Aan de ene kant zegt u dat dit een kwestie is van verantwoordelijke politici, aan de andere kant benadrukte u de technische aspecten van het dossier. Het is natuurlijk heel complex. Het is niet alleen een zaak van politici en technici, het is een maatschappelijke discussie. Dit gaat echt over heel veel mensen die erbij betrokken zijn. Vandaag worden ze zonder de intendant helemaal niet gehoord. Dat is een groot probleem. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Bart Nevens (N-VA): Minister-president, uw aanpak is de juiste. U brengt de feiten in kaart met het materiaal waarover u beschikt. Nu moet alleen nog het gezond verstand zegevieren. Ik reken daarvoor op de voltallige Vlaamse Regering, maar ook op de Vlaamse partijen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Laat ons de leefbaarheid van de Vlaamse Rand rond de luchthaven niet uit het oog verliezen. Laat ons ook de economische belangen van de luchthaven, die zo belangrijk is, niet uit het oog verliezen. U benadrukte het: de tweede grootste werkpool in Vlaanderen. Laat alstublieft het gezond verstand in dit dossier zegevieren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal geschorste leerlingen

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de sterke stijging van het aantal definitieve uitsluitingen van leerlingen op basisscholen

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal definitieve uitsluitingen, naar aanleiding van de publicatie van het jaarverslag van de CLB's

ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgende aantal leerlingen dat definitief wordt uitgesloten

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, we staan hier met vier collega's over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Dat is omdat we met ons allen oprecht begaan zijn met de toekomst van al onze kinderen. Als we het jaarverslag van de CLB's inkijken, dan is het bijzonder verontrustend dat vorig schooljaar in ons Vlaams onderwijs bijna 2400 leerlingen van school zijn gestuurd.

Als je inzoomt op het basisonderwijs, zien we dat vijftig kinderen van 9, 10 of 11 jaar van school werden gestuurd. Dat is een ongelooflijk zorgwekkende evolutie. Het is ook een toename met 40 procent ten opzichte van het vorige jaarverslag. Ik denk dat alle collega's hier aanwezig vinden dat dit een beschaafd land en een beschaafde regio onwaardig is. We beseffen dat een schorsing op zo jonge leeftijd een kind voor zijn leven kan tekenen, en dat dat vooral een heel zware hypotheek legt op de verdere schoolse carrière van dat kind.

De druk op de scholen en op ons onderwijs is de laatste jaren gestegen. Daar moeten we niet flauw over doen. Maatschappelijke verwachtingen zijn gestegen, en daarnaast zijn er toch wel wat besparingen in ons onderwijs doorgevoerd. Die combinatie maakt natuurlijk dat heel wat leerkrachten en directies het water aan de lippen staat.

Minister, dit is mijn heel concrete en bezorgde vraag: wat gaat de Vlaamse Regering doen om het recht op onderwijs voor alle kinderen in Vlaanderen, uiteraard ook in de basisschool, te garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): We hebben allemaal het jaarverslag gekregen van de CLB's, en het cijfer dat de kranten heeft gehaald en dat ons ook wel zorgen baart, zijn die van de toenemende uitsluitingen, definitieve uitsluitingen en schorsingen van kinderen in het middelbaar onderwijs, maar ook van kinderen in het lager onderwijs, die soms tijdelijk, maar ook definitief worden uitgesloten uit het onderwijs.

Ik denk dat scholen die beslissing echt niet licht nemen. De meeste scholen en CLB's zijn er zich heel sterk van bewust dat een definitieve uitsluiting de schoolcarrière en het leven van zo'n kind echt wel tekent. Ze doen dat dan ook niet licht en zitten met de handen in het haar, ze weten vaak niet meer wat gedaan. De draagkracht is volledig overschreden en dan komen ze tot zo'n beslissing.

Als we inzoomen, zien we dat daar vaak al een heel traject aan is voorafgegaan, dat de CLB's werden aangesproken, vaak al vroeger in het traject, dat ze wel preventief zouden willen optreden omdat ze voelen dat het allerbelangrijkst is om vroeg en preventief op te treden. Maar wat zie je dan? De CLB's zijn een soort draaischijf, ze moeten de leerlingen kunnen doorverwijzen naar de gepaste hulpverlening. En daar zit de flessenhals, daar knelt het schoentje. De CLB's willen kinderen doorsturen naar gespecialiseerde hulp, naar bijzondere jeugdhulp, maar daar zijn wachtlijsten van vier of vijf maanden. Voor thuisbegeleiding is dat nog veel langer: dan spreken we over jaren. Dus dan kun je niet preventief optreden en kun je niet doen wat moet om dat kind de schoolcarrière en het leven te geven waar het recht op heeft.

Minister, wat zult u daaraan doen? Zit u samen met minister Vandeuren? Hebt u samen met Welzijn de problematiek van die wachtlijsten bekeken? Hoe kunnen die kinderen de gepaste gespecialiseerde hulp krijgen? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, het probleem is al geschetst door de collega's. Jaarlijks komen meer dan 600.000 leerlingen in contact met een CLB. In de meeste gevallen gaat het over positieve contacten, over advies over studeren, over medische controle en opvolging. In 55.000 gevallen gaat het echter over ernstige hulpvragen waar meermaals moet worden ingegrepen. De cijfers over de uitsluiting hebben we gekregen, maar ongeveer evenveel kinderen worden door het CLB ook begeleid bij tijdelijke schorsing of uitsluiting. Dat is al een eerste signaal.

De twee voorgaande sprekers hebben er ook al op gewezen dat in dit dossier geen enkele school licht gaat over het feit dat een kind moet worden geschorst of uitgesloten, zeker niet in het basisonderwijs. Bij de meeste directies in het secundair onderwijs waarmee we regelmatig contact hebben, is dat ook niet het geval.

In het jaarrapport wordt verwezen naar juridische redenen, maar achter die juridische redenen en het aanscherpen van schoolreglementen schuilen inderdaad veel noodkreten van scholen. Bij die noodkreten moeten we ons afvragen hoe we de rol van leerkrachten, scholen en CLB's die de eerstelijnsfunctie in dezen hebben, kunnen versterken. Ik weet dat er verschillende plannen op tafel liggen om de rol van scholen en CLB's daarin te versterken, maar met deze cijfers kunnen we vanuit het parlement niets anders dan de noodkreet van een aantal scholen en CLB's onderschrijven en u vragen welke plannen de Vlaamse Regering, uzelf en uw administratie hebben op korte termijn om maatregelen te nemen, om iets te doen aan die hoge cijfers. Elk cijfer dat hier is genoemd, is een veelvoud van wat het was, want de stijgingen van de afgelopen jaren zijn indrukwekkend. Minister, wat ligt er op tafel waarmee scholen en CLB's kunnen worden versterkt de komende jaren?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Als je de vierde spreker bent over eenzelfde onderwerp, is er natuurlijk al wat gras van voor je voeten weggemaaid. Ik wil starten met mijn respect en waardering uit te drukken voor het werk dat de CLB's permanent leveren in Vlaanderen, dit naar aanleiding van hun jaarverslag.

We worden geconfronteerd met frappante cijfers. 67 leerlingen worden per week weggestuurd en op jaarbasis zijn er zelfs 49 leerlingen die uit het basisonderwijs worden weggestuurd. Hoe kunnen we dit voorkomen? Ik denk dat het schoolklimaat daarbij immens belangrijk is. Welbevinden, zorgbeleid, participatie en preventie zijn essentiële elementen. Voor mij gelden er ook twee basisregels. Ten eerste mag men nooit de zwaarste sanctie uitspreken wanneer men met een

lichtere straf hetzelfde doel kan bereiken. Ten tweede moet men ervoor zorgen dat zorg- en sanctiebeleid in elkaars verlengde liggen.

Minister, welke bijkomende initiatieven kunt u eventueel nemen en dit liefst in partnerschap met leerlingen, ouders, CLB's en schoolteams?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil beginnen met een kleine nuance te maken. De CLB's hebben gisteren hun jaarrapport voorgesteld, en eigenlijk is dat jaarrapport op heel wat vlakken zeer goed nieuws. In tegenstelling tot een aantal jaren geleden zien we dat mensen en jongeren veel vaker dan vroeger de weg vinden naar het CLB. Een van de vraagstellers zei dat CLB's tijdig moeten worden geraadpleegd, en dat gebeurt ook effectief.

Daarnaast wil ik erop wijzen, en dat stond vanochtend ook in de media, dat het aantal tussenkomsten dat door scholen wordt gevraagd inzake pesten daalt. Dat kan betekenen dat scholen zelf veel beter een eigen beleid ontwikkelen inzake pesten en iets minder de CLB's nodig hebben. Dat zijn op zich positieve signalen. Dat er ook veel meer tussenkomsten worden gevraagd van CLB's, soms curatief, soms preventief, is wat mij betreft ook een goede zaak. Maar we kunnen natuurlijk niet om de uitsluitingscijfers heen. Ik stond hier vorig jaar voor een gelijkaardige vraag waarbij ook naar maatregelen werd gevraagd. We hebben er toen ook een aantal genomen, ik zal er een aantal overlopen en ook nog twee toekomstmaatregelen aan u voorleggen.

Maar eerst en vooral, wat de cijfers zelf betreft. Dat die cijfers in het jaarrapport van dit jaar hoger zouden zijn, stond sowieso in de sterren geschreven, omdat we sinds vorig jaar de verplichting hebben opgelegd dat scholen, als ze tijdelijk of definitief schorsen of uitsluiten, het CLB in de uitsluitingsklassenraad moeten hebben. Vroeger was dat niet het geval. Dat betekende dat je uitsluitingen kreeg, maar dat die helemaal niet voorkwamen in het rapport van het CLB. Waarom? Omdat ze niet geraadpleegd waren.

Dus dat die cijfers omhooggaan, toont ook aan dat geen enkel kind waarvoor een tijdelijke of definitieve uitsluiting wordt uitgesproken, nu nog tussen de mazen van het net kan vallen inzake begeleiding. Dus, als er een maatregel wordt genomen, zit het CLB mee in de klassenraad die daarover beslist en kan de begeleiding, als ze nog niet is opgestart, onmiddellijk worden opgestart. Dat is het goede aan de slechte cijfers: dat geen kind nog tussen de mazen van het net kan vallen.

Ten tweede heeft de kinderrechtencommissaris mij vorig jaar gevraagd – en dat heeft mij enorm verbaasd – om toch vanuit de Vlaamse administratie nauwkeurig te monitoren hoe dat nu eigenlijk zit. Want wij moesten ons eigenlijk baseren op cijfers van scholen. Scholen waren niet verplicht om dat te melden. Tot vorig jaar wisten we het niet, wisten we niet wat de exacte cijfers waren en konden we geen beleid ontwikkelen. Nu, voor het eerste schooljaar, is dat effectief het geval. Dus naast het CLB-rapport zullen we straks ook onze eigen administratie hebben met dat rapport.

Ten derde, collega's, jullie hebben allemaal in jullie vragen vooral gefocust op het lager onderwijs. Als we gaan kijken naar die 49 kinderen die uitgesloten zijn, zou je kunnen zeggen dat dat op een totaal van 700.000 kinderen die schoollopen in ons lager onderwijs, niet veel is. Maar eigenlijk is het – jullie hebben het zelf gezegd – een blamage, niet alleen voor ons onderwijs, maar ook voor de spaak gelopen relatie tussen kinderen, ouders, school en leerkracht. Het is een heel complexe problematiek.

We hebben geprobeerd dat te achterhalen, maar ik heb vandaag nog geen inzicht op wat de dossiers zijn die daarachter zitten. Het CLB kan mij wel zeggen dat het

bijna altijd uitsluitingsdossiers zijn die hun oorzaak vinden in gedragsproblemen. Het gaat over kinderen die op een bepaald moment problematisch gedrag beginnen te vertonen en een totaal getroebleerde relatie die ontstaat in de schoolse context, waardoor scholen – mevrouw Meuleman heeft het heel terecht gezegd – op een bepaald moment zeggen: ‘Het kan zo niet meer verder, we sluiten uit.’ Ik ben zeer blij, collega’s, dat er hier ook wordt gesteld dat scholen die beslissing niet zomaar nemen. Daar gaat een heel traject aan vooraf.

Wat kan soelaas bieden? Ten eerste is er een maatregel die sinds september dit schooljaar van start is gegaan, namelijk dat in het kader van het leerrecht, als er acute problemen zijn, naadloos flexibele trajecten kunnen worden uitgewerkt voor die kinderen. Ze kunnen tijdelijk een tijdje weg van school zijn om tot zichzelf te komen. Of ze kunnen binnen de schoolse context of binnen een groep van scholen die samenwerken, een tijdje tot bezinning komen om zo de getroebleerde relatie te herstellen. Ik verwacht daar veel van. Maar uiteraard kan het effect van die maatregel nog niet zijn opgenomen in het rapport, aangezien hij nog maar sinds dit schooljaar bestaat.

Ten tweede – en het is ook een suggestie geweest van de kinderrechten-commissaris – vraag ik mij af of het niet opportuun zou zijn om zo snel mogelijk de mogelijkheid te plannen dat er een onafhankelijke bemiddelaar tussenbeide komt in zeer problematische relaties. Geen intendant, zoals men al heeft gezegd in de vorige dossiers. We zien dat soms ook CLB’s, als ze tussenbeide komen, geen uitweg meer zien. En als je dan uit zo’n zeer getroebleerde relatie wilt geraken en je hebt personen die te nauw betrokken zijn, dan lukt het niet. Dus moeten we misschien bekijken of we niet, dankzij samenwerkingsverbanden tussen CLB’s, externen vanuit andere CLB’s op het dossier kunnen betrekken om zo te proberen zeer problematische situaties te ontmijnen. Het gaat dan om een soort van externe bemiddelingsinstantie die ook op het dossier zal werken om na te gaan waar het is fout gelopen en hoe we de problemen kunnen aanpakken.

Collega’s, ten derde – onrechtstreeks heeft het er toch iets mee te maken – weet u dat we vanaf september extra middelen hebben uitgetrokken om kinderen met gedragsproblemen ook op school beter te kunnen begeleiden. Dit is ook echt noodzakelijk. We zien dat de gedragsproblemen van kinderen een probleem zijn dat zich niet alleen in Vlaanderen vaker voordoet. Want als we naar de Nederlandse cijfers kijken, zien we ook daar dat de extreme gedragsmoeilijkheden bij sommige kinderen echt wel problematischer zijn dan vroeger. Dat kan te maken hebben met hun thuissituatie. Daarom hebben we bij de budgetcontrole met de Vlaamse Regering extra middelen uitgetrokken. We hopen echt dat die worden ingezet om kinderen met zeer zware gedragsproblemen op school te begeleiden en dat die hier soelaas kunnen bieden.

Een externe bemiddelaar, een extra budget en uiteraard de nieuwe maatregelen rond de leerlingenbegeleiding, die vanaf dit schooljaar van start zijn gegaan, zouden dus soelaas kunnen bieden.

Zeer vaak, zo niet altijd, is het moeilijk om te zeggen dat een uitsluiting de schuld van de school of van de leerkrachten is. Het is een complex gegeven en een laatste redmiddel. We mogen in geen geval aanvaarden dat kinderen op één of andere wijze zonder school zouden blijven zitten. Er is een absoluut leerrecht voor kinderen, dat geldt ook op momenten dat kinderen een beroep zouden moeten kunnen doen op bijzondere jeugdzorg. Ook dan hebben ze recht op onderwijs. Dankzij een goede monitoring en dankzij een paar extra maatregelen moeten we erin slagen om die trend te keren en de cijfers naar beneden te halen.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, u schetst heel duidelijk de complexiteit van de problematiek. Dat is uiteraard een analyse die we delen. Ik heb gepraat met mijn

collega's die in de commissie Welzijn actief zijn. Als je dan bekijkt hoeveel kinderen met gedrags- en emotionele stoornissen vandaag een beroep doen op de Vlaamse overheid om hulp te krijgen, dan zie je dat er bijna 1000 kinderen zijn die geen antwoord krijgen op hun zorgvraag. Als je aan 1000 jongeren geen hulp biedt, zit je als samenleving met de gebakken peren in het onderwijs en in de gezinnen.

Minister, uw collega Vandeurzen antwoordde vorige maand nog aan de heer Van Malderen dat het historisch is dat er eindelijk wordt samengewerkt tussen de departementen van Onderwijs en Welzijn om aan al die zorgvragen tegemoet te kunnen komen. U zou voorzien in zorgtrajecten en in geïntegreerde zorgplannen. Welnu, wat is de stand van zaken? (*Applaus bij sp.a*)

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, die samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn was ook mijn insteek. Er zijn kinderen met zware problemen op school die gespecialiseerde hulp nodig hebben. Ze gaan naar het CLB, maar daar is er een wachtlijst van 4 of 5 maanden of nog langer. Ze moeten dan naar school blijven gaan. Het is evident dat ook zij recht hebben op onderwijs, maar ze worden niet geholpen. De CLB's zeggen dat ze in overbruggingshulp zouden kunnen voorzien, maar wettelijk mag dat niet en is dat niet geregeld. Ze stellen in het jaarverslag voor dat zij die overbruggingshulp en die begeleiding zouden kunnen bieden, maar we weten dat de CLB's nu al overbevraagd zijn. U zegt dat het een goede zaak is dat er extra hulpvragen bij de CLB's binnenkomen en dat mensen dus de weg vinden naar het CLB. Dat is waar, maar ondertussen zijn de budgetten niet gestegen, integendeel. De CLB's staat het water aan de lippen.

Gaat u de CLB's versterken in het nieuwe CLB-decreet? Gaat u ervoor zorgen dat die overbruggingshulp er ook komt in afwachting dat de wachtlijsten korter worden?

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u lanceerde daarnet een belangrijk denkspoor: u zei dat het op een bepaald moment goed is dat er een externe partner bij betrokken wordt. Vlaanderen heeft een rijkdom aan organisaties die kinderen bij problematische situaties te hulp kunnen komen. Ik zal ze niet allemaal opsommen, maar het zijn er aardig wat, die zeer lokaal ingebed zijn. De collega's die de problematiek van de radicalisering opvolgen kennen de techniek om met partnertafels te werken en om al die partners, liefst preventief, samen te brengen op het moment dat het probleem nog niet ontspoord is. Dan kun je kijken wie welke elementen heeft: het cgg, het CLB, de school of de ouders, en wordt er bepaald wie het op zich zal nemen om met de jongeren, hun ouders en hun school aan de slag zal gaan en op welke manier.

Ik sta dus achter de idee van bemiddeling en van externe inbreng, maar we moeten zeker ook kijken naar de zaken die al werken voor jongeren in een weliswaar zwaarder dossier dan dat van de uitsluiting. Misschien kunnen we daaruit zaken leren die Welzijn en Onderwijs vooruit kunnen helpen om preventief met die jongeren te kunnen werken.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben opnieuw maar de vierde die mag reageren, er is ook nu al veel gezegd. Minister, het klopt dat het in absolute cijfers over lage aantallen gaat. Maar we weten allemaal dat elk kind dat uitgesloten wordt, zeker in het basisonderwijs, er één te veel is.

We moeten er niet flauw over doen, het zal moeilijk – om niet te zeggen onmogelijk – zijn om elke probleemsituatie en elke uitsluiting op termijn te voorkomen. Maar het is wel zo – en dat bevestigt het dossier van de pestcijfers – dat een schoolklimaat van uitzonderlijk belang is. In sommige scholen kan een klimaat van meer welbevinden voor de leerlingen toch wel bijdragen tot de oplossing van of het voorkomen van sommige moeilijke situaties.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik wil graag toevoegen en benadrukken dat we de oorzaken van die uitsluitingen niet uitsluitend zoeken binnen het onderwijs. Vooraleer een school tot schorsing en uitsluiting kan en mag overgaan, wordt er een hele procedure doorlopen. De collega's hebben dat bevestigd. Ouders dragen ook een zeer grote verantwoordelijkheid, ze zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.

Voor veel scholen is de uitsluiting van een leerling dan ook de allerlaatste stap, als het echt niet anders kan, als de klas moet worden beschermd. Het is een verhaal van alle tijden.

Opvallend is dat de CLB's steeds meer taken van Welzijn opnemen. Een nauwe samenwerking tussen CLB en Welzijn is belangrijk. De afbakening is soms een heel dunne lijn.

Minister, weet u of minister Vandeuren daar centen voor heeft ingeschreven? Wordt dit meegenomen in het nieuwe ontwerp van decreet Leerlingenbegeleiding?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dit is een zeer gevoelig debat. Ik heb hier vier actuele vragen gekregen die eigenlijk gefocust waren op het onderwijsbeleid en uitsluiting op scholen.

Ik heb geprobeerd om een aantal hefbomen te geven die scholen hebben om hierop een antwoord te bieden. Het is mijn overtuiging dat het niet oké is als we de CLB's zelf gespecialiseerde hulp laten aanbieden. De CLB's zijn een draaischijf en ze zitten op het gevoelige snijpunt tussen integrale jeugdhulp, jongeren helpen dus, en onderwijs, het pedagogische aspect van kinderen en leerkrachten ondersteunen. Ze gaan vooral jongeren ondersteunen zonder dat die met een welzijnsproblematiek worden geconfronteerd.

Moet dat in de toekomst ook zo blijven? Dat kerntakendebat woedt. Het is mijn overtuiging dat dit zo moet blijven. Het kan niet anders omdat de problemen die jongeren hebben op school, vaak zeer intens verweven zijn met andere problemen, en hun oorsprong daarin vinden. Alstublieft, laat de CLB's hun draaischijffunctie verder vervullen.

Het is van belang dat ze goed, snel, correct en efficiënt kunnen doorverwijzen. Als het gaat over schoolse contexten, denk ik, collega's, dat het hulpaanbod goed zit. We hebben het grondig hervormd. Er zijn de naadloos flexibele projecten, de time-ins, de time-outs, samenwerkingsverbanden van scholen, en samenwerking, mijnheer De Ro, met andere organisaties. Daar wordt vandaag al doorverwezen. Men is daar al zeer actief mee bezig. Maar soms komt men in een situatie waarin men niet anders kan dan tot uitsluiting over te gaan. Wat het onderwijs betreft, hebben we al heel wat stappen gezet.

De opmerking van de heer De Meyer rond de verscherpte aandacht voor het integrale zorgbeleid op school, is zeer juist. Ik heb al meer dan eens in de commissie gezegd: zouden we eens niet moeten overwegen om van het zorgbeleid een erkenningsvoorwaarde te maken? Zo kan de inspectie effectief nagaan hoe het zit in de scholen met dat zorgbeleid en hoe een goed zorgbeleid de kennisverwerving kan versterken. Dat zijn zeer interessante discussies, waar we straks bij het ontwerp van decreet Leerlingenbegeleiding sowieso een beslissing zullen moeten over nemen. Maar ik ben het daar dus mee eens.

Collega Gennez en anderen, we gaan het hele debat openen rond de integrale jeugdhulp en de problematiek die er effectief is – minister Vandeuren weet dat – rond de wachtlijsten, waar hij ook zeer intens rond werkt, en waar wij effectief samenwerken. Hij heeft extra middelen vrijgemaakt, het is daar ook alle hens aan dek.

De CLB's vragen nu om in overbruggingssteun te voorzien. Voor mij is dat zeker bespreekbaar. Er staan organisaties klaar om dat te doen. Maar ik vind het wel moeilijk om vandaag de conclusie te trekken dat de 49 uitsluitingen in het lager onderwijs allemaal hun oorzaak vinden in een bepaald welzijnsprobleem dat niet opgelost geraakt. Dat weten we vandaag niet. Dat kan te maken hebben met een gebrouilleerde relatie, of met discussies met de ouders. Dat zullen we moeten bekijken, opnieuw, net zoals vorig jaar, aan de hand van de individuele dossiers.

In tegenstelling tot vroeger hebben we nu een groot voordeel. Sommigen dachten toen dat het veel beter ging, maar er werd gewoon niet geregistreerd. De ogen bleven gesloten voor de problemen. In tegenstelling tot vroeger, weten we dit nu allemaal. We kunnen de dossiers met respect voor de privacy inkijken. Indien een link kan worden gelegd, moeten we ingrijpen. Het is echter best mogelijk dat die link niet bestaat. Ik kan daar vandaag geen uitspraak over doen.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, gelukkig is er al een aantal jaren een registratie. Dat is uw verdienste en de verdienste van uw voorganger. De CLB's zijn een cruciale partner. Volgens u is het niet hun taak hulp te verlenen. Ik hoor hier echter mensen van andere partijen verklaren dat dit enige nuance verdient. Het is van alle tijden. De ouders hebben ook hun verantwoordelijkheid. Dat klopt uiteraard, maar we zien wel dat voornamelijk duizend ouders van kinderen met emotionele en gedragsproblemen vandaag met de handen in haar zitten. U hebt dat zelf van de CLB's vernomen. Meer dan duizend ouders krijgen geen hulp van de Vlaamse Regering.

Het zal hen worst wezen of die hulp wordt betaald door de minister van Onderwijs of door de minister van Welzijn. Jullie kennen elkaar zeer goed. Ik ga ervan uit dat jullie echt goed kunnen samenwerken. Jullie moeten de handen in elkaar slaan en voor die geïntegreerde zorg zorgen. (*Applaus bij sp.a*)

Elisabeth Meuleman (Groen): Een definitieve uitsluiting is het allerlaatste redmiddel. Dat is een rood knipperlicht. Het CLB weet in dergelijke gevallen dat met dat kind iets moet gebeuren. Het kind is uitgesloten, maar het zal naar een andere school moeten. Het moet immers nog onderwijs genieten. Indien daar niet de gepaste begeleiding op volgt en bij aansluit, storten we die kinderen en de volgende scholen verder in de problemen.

Het is absoluut noodzakelijk dat er gepaste hulp komt. Op dit ogenblik is die hulp te weinig voorhanden. Volgens mij moeten er procedures zijn, zodat kinderen die zijn uitgesloten of geschorst snel hulp krijgen en niet op gespecialiseerde en aangepaste hulp moeten wachten. Er is nog werk aan de winkel. Met het nieuw decreet moeten de CLB's ook worden versterkt. (*Applaus bij Groen*)

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u hebt daarnet verklaard dat de CLB's mogen doorverwijzen en dat er zeer veel partners zijn. Ik wil hieraan toevoegen dat een doorverwijzing in dit geval eigenlijk niet voldoende is. De CLB's hebben niet het mandaat om hulpverlening op tafel te leggen. Ik ben het met u eens dat de CLB's geen centra voor gespecialiseerde hulp moeten worden. Ze moeten de regie kunnen uitoefenen. Wat de doorverwijzingen betreft, beschikken ze al over die regierol. In plaats van enkel door te verwijzen, zou het veel beter zijn mensen uit andere sectoren, zoals jeugd of welzijn, rond de tafel te brengen om samen met iedereen die bij een kind in een zeer ernstige situatie is betrokken, vooruit te gaan. Ik heb daarnet het voorbeeld van de radicalisering gegeven. Iemand kan

effectief de regie op zich nemen. U hebt het over bemiddelaars gehad. Mij lijkt het beter dit bij het CLB te houden.

Indien we zouden vertrekken vanuit het principe dat we in het lager onderwijs en het secundair onderwijs eigenlijk geen kinderen zouden mogen uitsluiten, indien dit binnen het onderwijs de mentale shift zou kunnen zijn en indien we de CLB's en de beleidsdomeinen Welzijn en Jeugd hierop zouden kunnen aansluiten, zouden we de cijfers, die nu veel beter worden geregistreerd dan in het verleden, binnen de komende jaren kunnen laten dalen.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uw antwoord leert me dat u deze problematiek met veel empathie volgt. Indien u na verder onderzoek zou beslissen het denkspoor van de bemiddelaars te volgen, hoop ik dat wij, als leden van de commissie Onderwijs, hierover spoedig zullen worden geïnformeerd.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van het wegvallen van het biomassaproject in Langerlo voor de energieheffing en het Vlaams Energieplan 2020

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het mogelijk verlagen van de energiefactuur en het behalen van de energiedoelstellingen tegen 2020

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de biomassacentrale van Langerlo en de gevolgen voor de energieheffing

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het debat is eigenlijk al uitgebreid in de media gevoerd, maar tussen uzelf en de heer Beenders ook op Twitter. Ik ben eigenlijk blij dat we dit dossier vandaag ook even in het Vlaams Parlement ter sprake kunnen brengen.

De feiten zijn gekend. De biomassacentrale in Langerlo in Limburg is definitief van de baan. Dit heeft te maken met een faillissementsaanvraag. De firma heeft van het Vlaams Energieagentschap (VEA) geen uitstel gekregen om de centrale te laten ombouwen.

Daar zijn echter natuurlijk wel een aantal gevolgen aan verbonden. Zo is er het verlies van honderd arbeidsplaatsen. Vlaanderen dreigt de energiedoelstellingen van 2020 niet te halen. Er is, en dat zal straks ook in mijn vraagstelling blijken, allicht een grote impact op het Vlaams Energieplan. Het is spijtig dat collega Bothuyne hier vandaag niet is, anders kon hij misschien ook een toelichting hebben gegeven bij het alternatieve energieplan van CD&V. Er is ook de vaststelling dat een aantal onderzoekers stellen dat we beter zouden focussen op de doelstellingen van 2030 in plaats van 2020. Belangrijk is echter natuurlijk het wegvallen van de subsidies, niet alleen omdat de biomassa in Langerlo er niet komt, maar ook door het wegvallen van de biomassacentrale in Gent, wat het totaal qua subsidies op 4,4 of 5,2 miljard euro brengt, afhankelijk van de bron.

Minister, u hebt, stoer als u bent, afgelopen weekend in de pers een aantal verklaringen gedaan. U zei dat het wegvallen van de subsidies zou moeten leiden

tot een daling van de stroomfactuur voor de Vlaming, die, zoals we allemaal weten, heel hoog is. Minister, vandaar ook mijn vraag: wat is nu de impact van het wegvallen van de subsidies voor de biomassacentrales op het Vlaams Energieplan, en meer bepaald op de stroomfactuur van de Vlaming? Kortweg gevraagd: quid met de daling van de 'Turteltaks'?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, minister, ik denk dat er met betrekking tot energie twee bezorgdheden zijn die iedereen in dit parlement absoluut deelt. De eerste bezorgdheid betreft de hoogte van de energiefactuur. Door zaken uit het verleden die we nog altijd meeslepen, is die de jongste jaren alleen maar gestegen. We maken ons daar zorgen over. Dat is evident. Minister, u hebt ook aangegeven dat u die bezorgdheid deelt. De tweede bezorgdheid betreft natuurlijk de klimaatinspanningen die wij leveren, de internationale engagementen die Vlaanderen is aangegaan om daadwerkelijk bij te dragen tot een properder klimaat en de doelstellingen die we daarvoor moeten halen. Nu, we hebben het nieuws gehoord dat Langerlo inderdaad niet zal doorgaan. Dat betekent dat we de kans hebben om een ommezwaai te maken in het bereiken van die klimaatdoelstellingen, van die engagementen die we zijn aangegaan. Mijn fractie is nooit echt een groot supporter geweest van grootschalige biomassacentrales, maar we hadden in het verleden engagementen aangegaan die ervoor zorgden dat we daar wel kosten voor moesten doen.

De vraag is natuurlijk: hoe kunnen we die twee combineren? Hoe kunnen we er enerzijds voor zorgen dat we daadwerkelijk die energiefactuur kunnen doen dalen en anderzijds toch de nodige inspanningen doen om die internationale engagementen, die klimaatdoelstellingen te kunnen halen? De bijdrage van Langerlo aan het behalen van die doelstellingen mag immers niet worden onderschat. Als je dat even omrekent, dan zou Langerlo ongeveer een vijfde zijn van de groene stroom die we moeten opwekken. Dat is ongeveer het equivalent van alle windmolens in 2015 samen, maal twee.

Minister, u hebt verklaard dat u die energiefactuur, waarover we bezorgd zijn, zou kunnen doen dalen. Hoe combineert u dat echter met het halen van die doelstellingen, waar wij ook allemaal achter staan? (*Applaus van Annick De Ridder*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord;

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, de problematiek is genoegzaam bekend. De saga van de biomassacentrale in Langerlo heeft enige tijd aangesleept. Het is als het ware een molensteen rond de nek van eender welke minister van Energie, omdat de contracten nu eenmaal al waren gesloten. Voor alle duidelijkheid: voor iedereen die hier nu hoera roept omdat er ineens een zak van een paar miljard euro in de schoot van de regering zou ploffen en de factuur zou kunnen worden gehalveerd, dat is natuurlijk niet waar. Uw collega's zouden ondertussen allemaal moeten weten dat de huidige energieheffing dient om schulden uit het verleden terug te betalen en dat die energieheffing pas vanaf 2018-2019 zou worden aangewend om de centrale in Langerlo te betalen. Nu die centrale er allicht niet komt, biedt dat natuurlijk evenwel perspectieven, misschien niet onmiddellijk vandaag, misschien een klein beetje vandaag. Er komt daar een site vrij. Er komt ruimte om verder te investeren in echt hernieuwbare energie. Die centrale van Langerlo bood immers eigenlijk weinig winst. Ze was zeer duur, ze werd zeer fors gesubsidieerd en de ecologische winst, dat was maar een groot vraagteken.

Minister, wat is de impact van het niet opstarten van de biomassacentrale in Langerlo op uw beleid met betrekking tot enerzijds de factuur en anderzijds investeringen in hernieuwbare energie?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, ik dank u voor uw vragen. Er komt inderdaad een ommezwaai. Dat kan niet anders, want in het verleden is gekozen voor twee grote biomassacentrales, een in Gent en een in Genk. Dat betekent ook dat er nog weinig inspanningen moesten worden geleverd om de doelstellingen te halen. Daar ben ik het dus mee eens.

Ik wil eerst en vooral benadrukken dat het dossier van de biomassacentrale in Langerlo nog altijd niet van de baan is. Ik blijf dus voorzichtig. In theorie kan die centrale er dus nog altijd komen, en dan blijf ik ook bij mijn standpunten uit het verleden. Er zijn beslissingen genomen door vorige regeringen. Er zijn beslissingen bevestigd. Ik ga niet in tegen rechtszekerheid. Als het bedrijf van Langerlo zich aan de afspraken en het contract houdt, dan is dat zo, maar vandaag is dat niet het geval. Dat betekent dat als het zou doorgaan, er jaarlijks 240 miljoen euro aan groenestroomcertificaten zou moeten worden ondersteund. Dat is een bedrag van 2,4 miljard euro op 10 jaar. Dat is maar een deeltje van de groenestroomcertificaten. Het zijn de jaarlijkse kosten die we deels via de nettarieven, deels via de bijdrage groene stroom en deels via de energieheffing betalen. Het is een fabeltje om te zeggen dat de energieheffing volledig dient om alles te compenseren.

De certificatenkosten in Vlaanderen zijn sinds 2009 zeer sterk gestegen. Het kost ons jaarlijks 1,2 miljard euro. Ik herhaal: jaarlijks kost dat 1,2 miljard euro en dat tot 2030, niet tot morgen. Met BEE en Langerlo erbij, zou dat opgelopen zijn tot 1,6 miljard euro jaarlijks. 700 miljoen euro van die 1,2 miljard euro gaat naar zonnepanelen die werden gesubsidieerd tussen 2009 en 2012. Als je weet dat de energieheffing jaarlijks 495 miljoen euro opbrengt, mijnheer Sintobin, dan weet je ook dat zelfs met de energieheffing vandaag de subsidiëring van de zonnepanelen uit een bepaalde periode niet eens kan worden terugbetaald, en dat tot na 2030.

Dat is niet voldoende. Er is ook nog een schuldenberg van 2 miljard euro omdat bijna 1 miljard euro certificatenkosten door de netbeheerders niet konden worden doorgerekend door de bevroren nettarieven. Op een bepaald moment heeft men beslist om de nettarieven te bevriezen; de prijzen mochten niet meer stijgen; het mocht niet meer duurder worden, maar dus konden ook de kosten niet meer worden doorgerekend. Als dan opeens toch die kosten worden doorgerekend – het gaat over 0,9 miljard euro –, kom je in een bepaalde situatie terecht. 1,1 miljard euro certificatenkosten die de leveranciers ook niet konden doorrekenen, via de bijdrage groene stroom en wkk, werden opgepot door vooral de netbeheerders omdat ze ze ook niet konden doorrekenen. Die schuldenpot van 2 miljard euro zal pas tegen 2020 zijn weggewerkt. Ik kan die niet wegtoveren. Die is er en die moet worden opgelost.

Collega's, als Langerlo er niet zou komen, dan zullen we inderdaad een ander plan moeten hebben. Ik heb al gezegd waar we op inzetten: op zon, op wind en op warmte. Als die groenestroomcertificaten voor die zonne-energie, die windenergie en die warmte-energie ook voor certificatenoverschotten zorgen, dan zal dit inderdaad ook moeten worden betaald. Dan is er een vrij simpele oplossing: er wordt een biomassacentrale niet gerealiseerd. Voilà, opgelost, maar het is niet zo evident.

In de keuze die we maken, is het verschil tussen zon, wind en warmte en een biomassacentrale, dat we minder betalen maar dat de energie die we produceren, wel veel duurzamer is. De biomassacentrale in Langerlo zou maar tien jaar hebben gedraaid en dan was er weer een probleem. Dan moesten we toch weer alternatieven zoeken om hernieuwbare energie te produceren.

De studie van EnergyVille toont aan dat we voor dezelfde hoeveelheid energie van Langerlo minder kunnen betalen als we investeren in zon, wind en warmte. Ik geef eerlijk toe dat we minder zullen moeten betalen. Dat betekent dat ik daar niet met de natte vinger cijfers op ga plakken. Maar we zullen wel meer inspanningen moeten leveren. Een biomassacentrale wordt gebouwd, er wordt geld gegeven. Voilà, het is in orde. Als we energie uit zon, wind en warmte moeten produceren, dan moet iedereen meehelpen. Dan moeten de burgers meehelpen. Vandaag doen ze dat. Zonnepanelen worden door de gewone Vlamingen opnieuw gelegd. We moeten ook zorgen dat ze in projecten kunnen stappen. Windmolens worden geplaatst, maar ik roep de lokale overheden op tot wat meer medewerking. We zijn bezig met de provincies om dat te realiseren. Dat betekent dat burgers, overheden en bedrijven allemaal samen de handen in elkaar moeten slaan om die doelstellingen te bereiken.

Het is nu te vroeg om te zeggen hoeveel die energieheffing naar omlaag zal kunnen gaan, maar dat we ze zullen kunnen verlagen, daar bestaat geen twijfel over. Maar alles hangt af van de inzet van iedereen, van mijn collega's op andere departementen, van administraties, van overheden, van bedrijven, van overheidsbedrijven en van de gewone mensen die mee op de kar springen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ga met u akkoord dat wat betreft de biomassacentrale in Langerlo we moeten wachten op het definitieve einde van de centrale. Maar u hebt natuurlijk wel zelf verklaringen afgelegd tijdens het paasreces. Vandaag doet u een bijzonder grote inspanning. U slaat ons om de oren met tal van cijfers en u doet een bijzonder grote inspanning om te eindigen met te zeggen dat u toch de stroomfactuur niet zult verlagen. Ik neem er de krantenartikels bij van vorige week. Daarin staat letterlijk: "Tommelein belooft de stroomfactuur naar beneden te halen." Het is een beetje jammer dat u hier in het parlement andere zaken vertelt dan wat u in de media vertelt, maar dat ben ik ondertussen van u wel gewoon. Ik moet trouwens zeggen dat u niet de enige bent met beloftes. Ik heb hier een krant met een artikel van mei vorig jaar, dus van een jaar geleden, waarin uw voorzitter zegt: "Als de projecten van biomassacentrales niet doorgaan omdat ze geen subsidies krijgen, is het normaal dat de Vlaamse energieheffing naar beneden gaat." Mijn vraag blijft dus: hoe gaat u de stroomfactuur doen dalen?

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Eerst en vooral vind ik het zeer verstandig om voorzichtig te zijn en om te wachten tot het definitief is om daar zekerheid over te geven. Wij steunen ook bezorgdheid om rechtszekerheid te geven aan ondernemers, absoluut.

Wij steunen natuurlijk die ambitie om die stroomfactuur naar beneden te halen. Iedereen is er evident voorstander van om die zoveel mogelijk te drukken, in de mate van het mogelijke. Er zijn de laatste weken en maanden al verschillende voorstellen gedaan, maar we moeten nu natuurlijk wel gaan kijken hoe we dat concreet kunnen uitvoeren. Want als ik uw antwoord goed begrepen heb, dan is het vooral duidelijk dat er nog zeer veel rekenwerk moet worden gedaan vooraleer we effectief kunnen zeggen hoe en in welke mate we die stroomfactuur kunnen drukken.

Een laatste punt: ik ben het ermee eens dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet opnemen om die klimaatdoelstellingen te halen. Maar we zullen op een of andere manier de mensen ertoe moeten aanzetten en de lokale besturen of de andere openbare besturen moeten verleiden om er effectief aan mee te doen. Ik denk dat daar nog behoorlijk wat werk op de plank ligt.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Sintobin, ik denk dat u een ander antwoord van de minister hebt gehoord dan ik. Ik heb gehoord dat de

minister heeft bevestigd dat de factuur naar beneden zal gaan. Met hoeveel? Dat weten we nog niet. Uiteraard hangt alles ervan af of Langerlo nu definitief van de baan is.

Collega's, van twee zaken één. We willen hernieuwbare energie. Dat is goed, dat is propere energie. We vermijden vervuiling en bovendien worden de jobs die verloren zouden gaan in de bestaande centrale in Langerlo, moeiteloos opgevangen door de groene economie, door investeringen in windmolens, in zonnepanelen en in andere energiecentrales. Daarover moeten we niet bevreesd zijn.

Minister, het is inderdaad wijs om behoedzaam het zijn. Voor het overige denk ik dat het nuttig is om af en toe eens naar de muur van de universiteit in Gent te kijken. Daar staat namelijk een heel wijze uitspraak: 'the next big thing will be a lot of small things'. Dat is een beetje wat u zegt: ofwel poten we als overheid ergens één gigacentrale neer en dan is het huiswerk gedaan. Maar dat gaat natuurlijk voorbij aan de essentie van een innovatief en liberaal energiebeleid. Wat wij met deze regering doen, is inzetten op de investeringskracht van burgers en van bedrijven, en we laten ook de overheid haar verantwoordelijkheid nemen. In die zin is het initiatief om ook de NMBS te betrekken bij het investeren in meer zonnepanelen, een belangrijke stap in de richting om onze doelstelling te halen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik dank de minister voor het antwoord. Wat het verhaal van Langerlo betreft, is het inderdaad belangrijk dat we rechtszekerheid aan iedereen kunnen bieden voordat we definitief verdere stappen kunnen nemen. In het verhaal van prijs en doelstellingen ben ik er zeker van dat we in het parlement allemaal voorstander zijn van het eerste luik, namelijk dat we zo laag mogelijke tarieven op onze factuur willen. Daar waar het kan, moet de prijs worden gedrukt. Maar ik hoop dat iedereen het ook eens is over het tweede luik van de doelstellingen. Dat is een ander belangrijk punt. Minister, u haalt terecht aan dat u wilt inzetten op zon, wind en warmte. U weet dat ik heel graag de innovatieve technieken aanhaal. Ik hoop dat daar ook voldoende ruimte voor is. Het is echter belangrijk om het totale pakket te kennen. Daarom wil ik de vraag stellen of u een timing van de energievisie kunt geven en wanneer we die in het parlement kunnen bespreken, zodat we het debat ten gronde kunnen voortzetten.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Het feit dat er vandaag geen energieplan is, kost de Vlamingen volgens CD&V 80 miljoen euro op hun stroomfactuur. Blijkbaar zijn ze daar nogal gefrustreerd over, want ze verwijten u zelfs dat u, samen met uw federale collega, talmt in de opmaak van het energieplan. Dat is toch wel jammer, want in het parlement hebben we kamerbreed een resolutie gesteund om de energievisie te maken. Het is nu ongeveer twee jaar geleden dat die stemming daarover heeft plaatsgevonden. Tot op vandaag werd het parlement nog niet één keer betrokken bij de opmaak van een dergelijk plan. Nu het vijf na twaalf is, lijkt het alsof het de burgers zijn die opnieuw inspanningen zullen moeten gaan doen om die energievisie te doen verlagen. Ik zou u toch willen vragen die resolutie ter harte te nemen, het parlement uit te nodigen en ervoor te zorgen dat het energieplan op korte termijn op tafel ligt zodat we de doelstellingen van 2020 samen kunnen halen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het is oké om voorzichtig te zijn, maar het is niet oké om geen plan B te hebben. U weet al heel lang dat de centrale van Langerlo een heel precair beestje is. Het is een centrale waar al heel lang van alles mee aan de hand is. Nu het in de eindfase komt, zegt u dat we moeten zien

of het wel echt gedaan is en dat we dan wel zullen zien. Ik vind dat een heel onvoorzichtige manier om aan politiek te doen. Het fundamentele probleem is, zoals de collega's van CD&V aanhalen, en ik treed hen daarin bij, een gebrek aan een energievisie en aan een energiepact. Dat is een van de fundamentele problemen waarom we nu staan waar we staan. Niet alleen werd er bijna twee jaar geleden in het parlement kamerbreed een resolutie goedgekeurd voor een visie en een plan. Ik vind het jammer dat de heer Gryffroy er vandaag niet is, want hij zou dat wellicht met veel vuur verdedigen. Maar ook in jullie eigen regeerakkoord stond vermeld dat het er moest komen. We zijn intussen al over de helft van de legislatuur en ik heb nog geen begin van een pact of een visie gezien. Ik vind dat heel problematisch.

Uit de studie van EnergyVille blijkt dat als Langerlo niet doorgaat, we hetzelfde kunnen doen met 1 miljard minder. Minister, ik vraag u om die 1 miljard niet op te halen bij de Vlaamse gezinnen en kmo's.

Minister Bart Tommelein: Dames en heren, sommigen denken blijkbaar dat ik hier al tien jaar sta als minister van Energie. Mijnheer Beenders, ik moet hier nog altijd mijn eerste verjaardag – het is trouwens ook mijn verjaardag – als minister van Energie vieren. (*Applaus*)

Mijnheer Sintobin, het enige dat telt, is niet wat de krantentitels zeggen maar wat ik openlijk zeg in de media, dus als u het zelf kunt horen, en hier in het parlement. Ik herhaal heel duidelijk dat ik altijd heb gezegd dat ik de energiefactuur naar omlaag wil. U doet alsof de energieheffing het enige element is van de stroomfactuur. Ik zal nog eens herhalen dat de stroomfactuur uit verschillende elementen bestaat: uit sociale tarieven, uit distributietarieven, uit openbardienstverplichtingen, uit de elektriciteitsprijs zelf. Het is nog altijd zo dat wie minder verbruikt, minder betaalt. Dat is ook het eerste dat we moeten doen: energie-efficiënt zijn en zorgen dat we minder elektriciteit verbruiken.

Dat betekent dat de energieheffing een onderdeel is van de energiefactuur, die ik inderdaad wil aanpassen. Maar ik ben voorzichtig, mijnheer Danen. Ik ben niet van plan om bovenop de 2,4 miljard euro die we contractueel hebben toegezegd in het verleden, nog eens een schuldenberg te creëren en nog eens te moeten betalen voor een dossier dat juridisch nog altijd niet is afgerond. Als u vraagt of ik zelf zal interveniëren in het dossier, dan zeg ik neen. Dat is ook mijn bevoegdheid niet als minister.

De vorige regering, met de heer Vandenbroucke als kabinetschef, heeft een engagement genomen van 2,4 miljard euro voor Langerlo. Ik honoreer de beslissingen die zijn genomen door de vorige regering. Ik zal niet zeggen dat het me allemaal niet kan schelen wat mijn voorgangers hebben beslist en dat ik tabula rasa maak. Dat doe ik niet. Zo zit ik niet in elkaar.

Wat ik wel weet, is dat Langerlo geen goed onderbouwd dossier is en geen goede businesscase. Ik heb dat altijd gezegd en dat blijkt ook. Ik maak me op dat vlak geen zorgen. Ik ben nog altijd de goede huisvader, de goede beheerder. Dat is mijn zaak.

Mevrouw Rombouts, het Energieplan is heel belangrijk. Er bestaat een plan B. We weten dat we enorm veel inspanningen zullen moeten leveren op het vlak van zon, wind en warmte. "Er is geen visie", maar er is ondertussen wel een zonneplan dat we straks zullen evalueren omdat het bijna één jaar bestaat. We hebben een Windplan, waar we met de provincies en de gemeentebesturen aan het kijken zijn waar we windmolens kunnen plaatsen. We kijken niet waar we alle mogelijke middelen vinden om ze niet te plaatsen, maar we zoeken oplossingen om ze wel te plaatsen. We proberen iedereen voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen.

"Er is niets gebeurd". Mijnheer Beenders, u was zelf op de Stroomversnelling in juni 2016. Ondertussen hebben mensen hard gewerkt, heeft een expertenpanel hard gewerkt, hebben burgers hard gewerkt, hier beneden in De Schelp. Dat was trouwens een prachtige namiddag, waar de mensen hun schouders hebben gezet onder dat project. Er zijn dan effectief werkgroepen opgestart. Het is nu mijn taak om dat af te ronden. Binnen enkele weken zal ik naar de Vlaamse Regering gaan met de Vlaamse energievisie.

Ondertussen zit ik niet stil, want maandelijks kom ik met mevrouw Fremault, de heer Lacroix en mevrouw Marghem samen om verder te werken aan het energiepact. Ik heb al verschillende malen gezegd – maar ik moet het steeds herhalen – dat tegen het einde van het jaar dat energiepact er zal liggen. Ik vind het allemaal leuk dat mensen die in het verleden verantwoordelijk zijn geweest, nu doen alsof alles in een paar maanden moet worden gedaan, terwijl ze jaren aan een stuk hebben nagelaten om een deftige visie op poten te zetten. Ik voel me daar absoluut niet verantwoordelijk voor. Ik stel een probleem vast: sommigen denken dat ik kan toveren, dat de miljarden die zijn uitgegeven en beloofd, zomaar aan de kant kunnen worden geschoven.

Mijnheer Sintobin, het is duidelijk dat u geen enkele bestuurservaring hebt, want als je een schuldenberg opbouwt, denkt u dat dat vanzelf wel weer weggaat. *(Opmerkingen)*

Dat gaat niet vanzelf weg, mijnheer Sintobin. En het grote probleem is vandaag, in de mentaliteit die u de mensen voor een stukje probeert aan te kweken, dat, zoals kinderen soms denken dat melk niet van een koe maar uit de frigo komt, men aan de Vlamingen uitlegt dat elektriciteit niet geproduceerd moet worden, want dat dat toch uit de stekker komt. Zo gemakkelijk is het niet, mijnheer Sintobin. Elektriciteit moet geproduceerd worden vooraleer ze effectief verbruikt kan worden. En als het aan mij ligt, zal dat gebeuren met zon, met wind, met warmte, en met diepe geothermie, als het enigszins kan. En we gaan dat doen met een lagere energiefactuur voor de mensen, omdat ik in de komende maanden alles op alles zal zetten om alle elementen van die energiefactuur onder controle te proberen houden.

Ik geef eerlijk toe: ik kan het niet allemaal, want een aantal elementen van de energiefactuur zijn niet mijn bevoegdheid. Dat zijn bevoegdheden van een andere overheid of beslissingen van een regulator. Maar alles wat ik daarvoor kan doen, mijnheer Sintobin, daar mag u van op aan, ik heb het hier gezegd, op deze tribune, voor iedereen, zal ik ook doen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is precies alsof ik hier de enige vraagsteller ben, maar soit.

Ik wist al dat u niet zoveel kende van landbouw, en ik misschien niet zoveel van elektriciteit, maar ik weet wel dat elektriciteit niet uit de stekker, maar uit het stopcontact komt. *(Gelach. Applaus)*

En het is blijkbaar ook niet uw verjaardag vandaag. Voilà, we moeten niet alleen niet geloven wat in de kranten staat, maar we moeten ook niet geloven wat u zegt. Dat is dan voor iedereen duidelijk. *(Gelach)*

Serius nu: u legt heel wat verantwoordelijkheden bij de burgers, bij de bedrijven, bij de overheden, maar ik denk dat het aan de Vlaamse Regering is om te bewijzen dat ze haar beloftes waarmaakt. U kunt zeggen dat het maar krantenartikelen en zo zijn, maar u en uw voorzitter hebben vorig jaar al formeel de belofte gedaan dat wanneer de subsidies voor de biomassacentrales zouden wegvallen, ook de energiefactuur naar beneden zou gaan. Nu zegt u altijd dat dat op termijn is, maar ik ken nog zo'n woordje. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Dat hebt u ook al niet gezegd? Wanneer gaat de factuur naar beneden? Als u en uw voorzitter zeggen dat de factuur op termijn naar beneden gaat, dan denk ik automatisch aan het woordje 'onverwijd'. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Matthias Diependaele (N-VA): Met de stekker en het stopcontact is bewezen hoe ingewikkeld het thema energie soms kan zijn. Ik onderschrijf in elk geval uw bemerking dat de energiefactuur uit veel meer bestaat dan alleen maar de energiehelling. Dat klopt absoluut. We moeten al die verschillende zaken in de gaten houden, want op het einde van de dag hebben de mensen alleen maar oog voor dat bedrag dat men moet overschrijven, het volledige bedrag dat men moet betalen.

Ik heb hier vandaag twee sterkmakingen gehoord, minister: dat we alles gaan proberen en alles gaan onderzoeken om die energiefactuur naar beneden te halen, en dat we ons uiterste best gaan doen om de klimaatdoelstellingen te halen die we in dit parlement ook even belangrijk vinden. Wij willen die ambitie absoluut onderschrijven en zullen er ook alles aan doen om u daarin te ondersteunen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, wanneer er gesproken wordt over de investeringskracht van burgers, van bedrijven en van onze eigen overheid, dan is dat niet de verantwoordelijkheid afschuiven op anderen. Neen, collega's. Het dossier dat hier vandaag voorligt, en als het juridisch van de baan kan zijn, biedt enorme kansen. Het is toch fantastisch dat mensen mee kunnen profiteren van investeringen in hernieuwbare energie en daar beter van kunnen worden? Het is een positief verhaal, dat afstapt van grote mastodonten die de energiesector beheersen en van grote monopolies. Energie wordt langzaam, stap voor stap, teruggegeven aan de mensen.

Als de minister zich met zijn volle gewicht, letterlijk en figuurlijk, engageert om de energietransitie in gang te zetten, dan kunnen wij niet alleen energie teruggeven aan de mensen, maar kunnen wij ook een proper milieu aan onze kinderen achterlaten. Ik dank de minister voor zijn engagement. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe uitspraken van de minister met betrekking tot de erkenning en subsidiëring van Diyanet-moskeeën in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, 75 procent van de Turken in België heeft voor de dictatuur van Erdogan gestemd. Dat is de hoogste score van heel Europa, een bewijs van wat critici als het Vlaams Belang al vele jaren zeggen: fysiek leven ze misschien in Vlaanderen, maar mentaal in Turkije. Elke nieuwe generatie richt zich meer dan de vorige op het land van herkomst, op het land van de voorouders. Dat is toch wel een gigantisch failliet van het gevoerde integratiebeleid! Ook uw beleid heeft daar nog geen verandering in gebracht. Nochtans is België het enige land in Europa dat de AKP van Erdogan subsidieert, met name via de Diyanet-moskeeën.

We hebben vorige week in de commissie vijf uur lang gedebatteerd over de Diyanet-moskeeën, waarvan u – helaas – nog steeds de erkenning niet wilt intrekken. U hebt in de plaats daarvan de procedure opgestart – en enkel dat nog maar, ocharme – van welgeteld één Diyanet-moskee. En dat ondanks het feit dat

de Staatsveiligheid u alle elementen in handen geeft, zwart op wit, om alle erkenningen van de Diyanet-moskeeën onmiddellijk in te trekken, omdat Diyanet hier in Vlaanderen aan buitenlandse politieke inmenging doet, omdat ze de lange arm van Erdogan zijn en dus de erkenningscriteria niet naleven.

Meer nog, vorig weekend zei u in een kranteninterview: "Om te weten dat er iets niet pluis is met Diyanet heb je echt geen geheim rapport nodig. Dat zie je met het blote oog." U kondigde daarbij aan ook de twaalf andere Diyanet-moskeeën op de rooster te zullen leggen. U vroeg zich zelfs af: "Moet Vlaanderen de waanzin van Erdogan blijven subsidiëren?" Neen, minister, natuurlijk moet Vlaanderen dat niet, maar het gebeurt wel omdat u nalaat om de erkenningen van de Diyanet-moskeeën in te trekken.

Minister, hoe zult u nu de twaalf andere Diyanet-moskeeën op de rooster leggen? Welke instantie zal dat doen en wanneer? Hoe zult u uw ronkende persverklaringen nu eindelijk eens waarmaken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: De heer Vandenbroucke verwees daarnet naar het feit dat het niet alleen vorige week in de commissie werd besproken, maar ook gisteren tijdens een interpellatie.

De rol van Diyanet in Vlaanderen is problematisch. Dat kan, denk ik, over de partijgrenzen heen worden erkend. Er is de afgelopen week al heel wat over gezegd.

Mijnheer Janssens, u weet dat Vlaanderen bevoegd is voor de erkenning van de individuele lokale geloofsgemeenschappen. Hier gaat het concreet over de Diyanet-moskeeën. Die zijn ook allemaal individueel erkend. In het verleden werden de momenteel erkende dertien Diyanet-moskeeën nooit collectief erkend. Het moet moskee per moskee worden bekeken of een moskee al dan niet voldoet aan onze erkenningscriteria – en het is natuurlijk heel belangrijk om dat te kunnen nagaan.

Wat het concrete dossier van de Fatih-moskee in Beringen betreft: we beschikken over voldoende informatie om de procedure tot intrekking van de erkenning op te starten. Dat heb ik gedaan: die procedure loopt. Voor de andere twaalf erkende Diyanet-moskeeën in Vlaanderen wordt momenteel nagegaan of de algemene problematiek van Diyanet die zich momenteel in Vlaanderen voordoet, daar ook van toepassing is.

Mijnheer Janssens, ik kan u nog meegeven – en dat is een primeur – dat het niet bij holle woorden is gebleven – want zo kent u mij ook niet, mag ik hopen – maar dat we een brief hebben geschreven aan de voorzitters van die twaalf resterende moskeeën, met daarin heel pertinente vragen. Bijvoorbeeld: wordt er in de moskee AKP-propaganda verspreid? Heeft men in de moskee opgeroepen tegen aanhangers van Gülen? Zijn Gülen-aanhangers welkom in de moskee? Worden er maatregelen genomen in de moskee om de integratie te bevorderen? Zo ja, welke?

Ik wil hierop ondubbelzinnige antwoorden. Op basis daarvan zal ik al dan niet de procedure opstarten. Er moeten inderdaad geen subsidies gaan naar instanties die eigenlijk fungeren als propaganda-instrumenten van de Turkse staat. Wij kunnen dit in onze Vlaamse samenleving niet tolereren omdat zo enkel de polarisering in de hand wordt gewerkt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, is het dat wat u begrijpt onder op de rooster leggen: een vriendelijk briefje schrijven, waarvan ik nu al kan zeggen

wat het antwoord zal zijn, met name nihil, de inhoud van het antwoord zal nihil zijn, u zult niks te weten komen net zoals tijdens uw gesprek met de ambassadeur op uw kabinet die zei: 'Er is bij Diyanet helemaal niks aan de hand'?

Dan zegt u in de krant: 'We gaan ze nu eens stevig op de rooster leggen.' En wat doet u? U stuurt ocharme een vriendelijk briefje. Waarom hebt u in 's hemelsnaam niet de moed om met het rapport van de Staatsveiligheid in handen, en zelfs met het blote oog zoals u hebt aangekondigd, actie te nemen? We hebben geen geheim rapport nodig, met het blote oog zie je dat heel die Diyanet-structuur niet deugt. Waarom hebt u dan niet de politieke moed om de erkenning van die Diyanet-moskeeën, desnoods individueel, een voor een, maar wel onmiddellijk, allemaal in te trekken? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik ben blij dat u dit debat eindelijk hebt geopend. U hebt gedaan wat velen in uw plaats niet zouden durven te doen. *(Opmerkingen van de heer Chris Janssens)*

U hebt hierover eindelijk iedereen, enkelen daargelaten, op één lijn gekregen. U hebt duidelijk gemaakt dat iedereen de autoritaire arm van Erdogan in Europa niet wenst. Meer nog, u durft hierin zelfs verder te gaan. U durft zelfs de andere moskeeën te bekijken. Minister, wij kunnen niet anders dan u hiervoor te bedanken. De verandering werkt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Over Erdogan en de problematiek in Turkije hebben we hier een resolutie goedgekeurd, en die was heel duidelijk en onomwonden. De problematiek van de beïnvloeding is duidelijk gesteld door de Staatsveiligheid en wordt door iedereen onderkend. Er is niet alleen een probleem met de erkende moskeeën, de problematiek van de beïnvloeding stelt zich ook in de niet-erkende moskeeën. Het intrekken van een erkenning lost dat fundamentele probleem helemaal niet op. Hoe zullen we een oplossing vinden voor de buitenlandse beïnvloeding? Hoe zullen we het ingaan tegen onze regels van scheiding tussen kerk en staat, politiek en religie stoppen? Dat moeten we oplossen, en dat gaat verder dan de intrekking van een of van dertien erkenningen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Als je erkenningsvoorwaarden oplegt en die worden geschonden, dan moet je die erkenning intrekken. Anders is de legitimiteit van die erkenningen niets. De legitimiteit is hier duidelijk geschonden. We moeten dan ook zo snel mogelijk overgaan tot het in vraag stellen van de erkenning van de verschillende aan Diyanet verbonden moskeeën, niet alleen van de moskee in Beringen, maar van alle Diyanet-moskeeën. We zijn er voorstander van een onderzoek te voeren naar de verschillende verenigingen en moskeeën in onze regio om ervoor te zorgen dat daar niet aan polarisatie en politiek wordt gedaan, en dat de gebedsplaatsen worden gebruikt waarvoor ze dienen, namelijk het gebed.

Het is duidelijk dat de integratie wordt tegengehouden door zulke organisaties. We moeten daar een algemeen plan voor organiseren. In Groot-Brittannië stemde 80 procent tegen Erdogan, bij ons stemde 75 procent voor Erdogan. Dat betekent dat er een fundamenteel probleem is. We moeten daar een echt beleid rond voeren, en daarmee is een begin gemaakt door die erkenning in vraag te stellen.

Minister, ik roep u op om overleg te plegen met de lokale overheden, want zij hebben de vinger aan de pols in verband met de moskeeën.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, al twee jaar vragen we daadkracht van u, daadkracht van twee kanten. Als er een probleem is in een moskee, dan moet er worden ingegrepen. In het parlement hebben meerderheid en oppositie ook gevraagd om werk te maken van de erkenning van moskeeën. In de afgelopen jaren heeft de Moslimexecutieve haar job gedaan, heeft de federale overheid haar job gedaan, maar u kaatst de bal altijd terug.

En dan is de vraag, minister, of het niet echt hoog tijd is dat er ook op dat vlak naar oplossingen wordt gezocht. Nu slaan beide figuren op dat vlak echt een modderfiguur, en het is ook onaanvaardbaar dat men hier politieke spelletjes speelt op de kap van moskeeën en moslims die er wel alles aan doen om de regels te respecteren en werk te maken van een open en verdraagzame samenleving. *(Applaus bij sp.a en bij Groen)*

Minister Liesbeth Homans: Een aantal vragen die hier zijn gesteld, heb ik vorige week in de commissie al beantwoord. Ik zal die niet opnieuw beantwoorden. Wat ik wel frappant vind, is dat hier opnieuw – het is wellicht een vergissing of een lapsus – wordt gesproken over de niet-erkende moskeeën. We weten allemaal hoe de bevoegdheidsverdeling momenteel in elkaar zit, ik dacht dat dat nu wel duidelijk was na het debat. Vlaanderen is enkel bevoegd voor de erkende moskeeën. Dat zijn er momenteel 28, waarvan 13 van Diyanet. Ik heb daarnet gezegd, en ik heb dat in het verleden in de commissie ook al gezegd, dat de procedure is opgestart voor de intrekking van de erkenning van een welbepaalde Diyanet-moskee, namelijk Fatih in Beringen.

Dat ik u niet zou overtuigen, mijnheer Janssens, wist ik wel, het is ook niet mijn bedoeling u persoonlijk te overtuigen, maar hier nu komen zeggen dat ik niets doe, dat ik geen daadkracht toon, dat is toch wel van veel zaken een. Vorige week voor de commissie, toen er nog geen vragen waren gesteld en ik nog geen antwoorden had gegeven, hebben heel wat mensen lange en brede verklaringen afgelegd voor de media. Ze zeiden dat ik geen daadkracht toonde, dat ik mijn geloofwaardigheid kwijt was en dat ik niets deed om dan nu te moeten concluderen dat ik wel gelijk heb. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Van twee zaken een: iedereen komt misschien ooit wel eens tot het besef, dus op zich vind ik dat nog niet zo erg, maar u kunt nu heel veel zeggen. Als u nu echt denkt dat ik vriendelijke briefjes heb geschreven naar die twaalf erkende Diyanet-moskeeën in Vlaanderen, dan vergist u zich. Wij hebben wel degelijk heel dwingende vragen gesteld, ik heb u daarnet een aantal van die vragen opgesomd: wordt er AKP-propaganda verspreid, is uw moskee toegankelijk voor aanhangers van Gülen, doet u iets om de integratie te bevorderen enzovoort? We hebben ook een deadline vooropgesteld. Het is niet zo dat wij een briefje sturen zoals in het verleden al op het federale niveau is gebeurd en waarbij men maanden moet wachten op een antwoord. Wij hebben heel duidelijk gezegd dat onze vragen voor 18 mei moeten worden beantwoord. Als die antwoorden dubbelzinnig zijn en voor interpretatie vatbaar zijn, dan zal ik beoordelen of de procedure tot intrekking van de erkenning van die moskee zal worden opgestart. Maar we zijn nu eenmaal een rechtsstaat: als in het decreet en in de regelgeving die Vlaanderen in dit Vlaams Parlement heeft goedgekeurd staat dat elke erkenning en elke intrekking van een erkenning individueel moet worden bekeken, in casu moskee per moskee, leef ik gewoon de wet en de Vlaamse regelgeving na.

Maar ik heb al daadkracht getoond wat de Fatih-moskee in Beringen betreft, en ik zal, afhankelijk van de antwoorden die ik zal krijgen en moeten krijgen van die twaalf andere moskeeën, dat opnieuw doen als dat moet. *(Applaus bij de N-VA)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de journalist die u interviewde het afgelopen weekend schreef in zijn editoriaal dat het u en uw partij niet te doen is om de verandering maar wel om de profilering, en dat is inderdaad juist. U mist de kans om deze legislatuur het verschil te maken.

Ik kan alleen maar hopen dat de reactie van de N-VA-collega was ingegeven door een poging tot humor want ik zou u dankbaar zijn, minister, als u zou zeggen dat u geen moskeeën meer zou erkennen omdat de islam hier in Vlaanderen niet gefaciliteerd en gesubsidieerd moet worden. Ik zou u dankbaar zijn indien u zou zeggen dat u de erkenning van de Diyanet-moskeeën onmiddellijk zou intrekken omdat ze de erkenningscriteria niet naleven. Maar u doet dat niet, en van een N-VA-minister zou men toch niet verwachten dat ze toestaat dat de Turkse gemeenschap in Vlaanderen de eigen Vlaamse waarden en normen met de voeten treedt en tegelijk de Turks-islamitische identiteit versterkt. Dat is wat u doet en met uw beleid brengt u daarin geen enkele verandering. Daarom, minister, bent u wat mij betreft de grootste ontgoocheling van deze Vlaamse Regering. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende de invoering van begeleidende maatregelen ter bevordering van de performante werking van de sociale woonorganisaties
– 1081 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de invoering van begeleidende maatregelen ter bevordering van de performante werking van de sociale woonorganisaties.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, onze fractie keurde in de commissie Wonen vóór het paasreces het Performantiedecreet goed. Door dit Performantiedecreet zal elke Vlaamse sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) tegen 1 januari 2019 minstens 1000 sociale woningen in beheer moeten hebben. Op dit moment hebben nog 36 sociale huisvestingsmaatschappijen minder dan 1000 woningen in beheer.

Om die sociale huisvestingsmaatschappijen in deze fusie te ondersteunen – want dat zal een fusieoperatie vergen – trekt de minister jaarlijks 2 miljoen euro uit om de kosten voor doorlichting, advies en begeleiding te dragen.

Nu, de administratie, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW), heeft een fusiedraaiboek opgemaakt. Minister, onze fractie rekent erop dat de sociale huisvestingsmaatschappijen die voor dergelijke fusieoperaties staan, kunnen rekenen op de expertise en de begeleiding van uw administratie, van de VMSW, en ook op de nodige betoelaging.

Collega's, wat wij ook zeer belangrijk vinden in dit decreet, is de ondersteuning naar de sector van de sociale verhuurkantoren. Want ook in dit decreet kunnen de sociale verhuurkantoren (SVK's) voortaan rekenen op een meer uitgebreide ondersteuning. SVK's verhuren private woningen tegen een betaalbaar tarief aan zwakke huurders, waarbij de maandelijkse huur aan de eigenaar-verhuurder wordt gegarandeerd.

Op dit moment is het eigenlijk onmogelijk om in te grijpen wanneer men merkt dat een SVK financiële problemen heeft. In het kader van een meer coherente

aanpak om het beheer en het beleid van SVK's nauwgezet te monitoren om problemen sneller te detecteren en tijdig in te grijpen, worden aan de hand van dit decreet een aantal instrumenten ontwikkeld ten behoeve van de sociale verhuurkantoren. Zo zullen we een vereffening kunnen voorkomen, zoals jammer genoeg vorig jaar is gebeurd met een sociaal verhuurkantoor in Gent.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, we zijn natuurlijk allemaal voorstander van meer professionalisering en meer performantie in de sociale huisvestingssector. En we zijn zeker ook niet per definitie gekant tegen schaalvergroting en fusies om die performantie te verhogen. We zien de afgelopen jaren die tendens naar schaalvergroting en vrijwillige fusies trouwens alsmaar groter worden. Dat is al een aantal jaren aan de gang. Dat blijkt ook uit de stelselmatige vermindering van het aantal SHM's de voorbije jaren.

Er is de afgelopen jaren ook fors ingezet op het verder professionaliseren en het slagkrachtiger maken van de SHM's, onder meer door het instrument van de visitatiecommissies. Ik denk dat die visitatiecommissies hebben bewezen dat performantie meten van sociale huisvestingsmaatschappijen een prioriteit is en dat dat ook kan gebeuren door heel veel criteria te meten. Dat is ook exact wat er de afgelopen jaren is gebeurd.

Hier richt men zich vooral op de schaalgrootte van de SHM's, waarbij men zegt: 'Een SHM moet minstens duizend woningen hebben om nog te worden erkend.' De vraag is of dat criterium, dat enige criterium, eigenlijk wel het beste criterium is om dat te gaan meten. Dat is meteen ook de kritiek van de Woonraad en de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH), die zich op dezelfde lijn zetten en zich de vraag stellen of een SHM met meer woningen per definitie performanter is dan een SHM met minder woningen, zeker als men bijvoorbeeld een SHM zou nemen die over vijfhonderd woningen beschikt en kan aantonen dat het vijftig woningen per jaar kan bouwen. Is die per definitie meer of minder performant dan een grotere huisvestingsmaatschappij die daar tien jaar over doet of nauwelijks meer zal aangroeien?

Minister, in die zin is het jammer dat het ontwerp van decreet niet in overeenstemming is gebracht met de beleidslogica van de visitatiecommissies, die de afgelopen jaren toch wel aangetoond hebben dat ze een goed instrument zijn, vooral ook omdat nergens uit de rapporten van die visitatiecommissies zou blijken dat kleine SHM's systematisch slechter presteren dan grote SHM's. Na de kritiek van de Raad van State en de daaropvolgende schrapping van de regeringscommissaris blijft de vraag ook over welke instrumenten u beschikt om onwillige SHM's of SVK's te sanctioneren.

Ik vat samen: we zijn allemaal voorstander van meer professionalisering en ook van meer en betere performantie en we zijn ook niet gekant tegen schaalvergroting en fusies, alleen blijft de vraag of die schaalgrootte het enige criterium moet zijn om de performantie van SHM's te meten.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Groen zal zich onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet om de volgende reden. We steunen de idee van schaalvergroting van de SHM's. Het kan efficiënter en schaalvergroting kan de versnippering van middelen tegengaan. Het is dus een stap in de goede richting. Toch hebben we nog drie punten van kritiek die ons ervan weerhouden om voor dit ontwerp te stemmen. Ten eerste is er de vraag: wat met de lokale verankering? We denken dat het debat van de lokale en de bovenlokale verankering parallel met dit debat van schaalvergroting moet worden gevoerd.

Ten tweede – en mevrouw Hostekint verwees er al naar – werd er eerder inderdaad gekozen voor een prestatiegerichte sturing van de SHM's. Het zou dus niet onlogisch zijn om te kiezen voor schaalvergroting, maar wel vertrekend vanuit die prestaties veeleer dan van de minimale schaal op zich.

Mijn derde en grootste kritiek en bezorgdheid betreft de timing. We steunen het objectief maar we hebben grote twijfels bij het uitgewerkte kader om dat te bereiken. Het is al meermaals bediscussieerd in de commissie en zoals mevrouw Taeldeman daarjuist zei, is er een draaiboek met mogelijke fusiescenario's, maar dat heeft heel veel vertraging gekend. Het is pas begin januari openbaar gemaakt. We hebben vernomen dat op 19 januari nog maar zes fusieoperaties gaande waren. Dat betekent dat er nog heel veel werk te doen is. Groen heeft het al in de commissie aangekaart: het wordt wel heel krap. Er is nood aan een strakke opvolging en veel hard werk indien u die schaalvergroting naar minstens duizend woningen in 2019 wilt halen.

De voorzitter: De heer D'haeseleer heeft het woord.

Guy D'haeseleer (Vlaams Belang): Dit ontwerp van decreet bevat, naast enkele technische aanpassingen, vooral de nieuwigheid dat het de performantie van SHM's wil verhogen via schaalvergroting tot minstens duizend sociale woningen. Onze fractie zal zich bij de stemming over dit ontwerp van decreet onthouden omdat we van mening zijn dat de regering hiermee niet ver genoeg gaat. Het Vlaams Belang pleit al vele jaren voor één gedepolitiseerde Vlaamse huisvestingsmaatschappij onder de bevoegdheid van het gewest en onder de rechtstreekse controle van het Vlaams Parlement. Die democratische controle op de werking van huisvestingsmaatschappijen is immers nog steeds problematisch en daar zal met dit decreet geen verandering in komen. Bestuurders worden bovendien nog steeds niet aangeduid op basis van bekwaamheid maar wel op basis van partijlidmaatschap, waarbij de oppositie in vele gevallen wordt geweerd, waardoor de indruk ontstaat dat pottenkijkers niet echt welkom zijn.

Volgens onze partij is één gedepolitiseerde huisvestingsmaatschappij op gewestelijk niveau de ideale garantie om het professionalisme en de transparantie te bevorderen. Omdat de oplossing die in dit ontwerp van decreet naar voren wordt geschoven op dat vlak onvoldoende waarborgen biedt, zullen wij ons onthouden.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): De N-VA-fractie zal dit ontwerp van decreet volmondig steunen. Een aantal belangrijke elementen zullen ervoor zorgen dat de sociale woonmarkt in Vlaanderen een stuk performanter wordt.

We hebben het al gehoord: de schaalvergroting voor de SHM's is een belangrijke stap vooruit, niet als doel op zich, maar een van de concrete gevolgen is een betere spreiding van de meest kwetsbare huurders, naast het efficiënt inzetten van de middelen natuurlijk. Wat betreft de SVK's is het ook belangrijk omdat er, het verhaal van het Woonfonds Gent indachtig, vroeger zou kunnen worden opgetreden omdat er een instrumentarium wordt ingevoerd analoog aan dat van de SHM's.

De opvolging in de toekomst zal beter kunnen worden uitgevoerd omdat er handvaten worden ingevoerd met dit ontwerp van decreet. Een goede opvolging vanuit het Vlaamse beleidsniveau zal efficiënter en beter verlopen. We zullen een beter toezicht kunnen houden op de fusiebewegingen die er nog zitten aan te komen in de komende jaren voor die SHM's die nog moeten fuseren of werken aan die schaalvergroting.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Dit is inderdaad een belangrijk ontwerp van decreet. Mevrouw Taeldeman en de heer Anseeuw hebben de essentie ervan goed benadrukt en samengevat.

Ik vind het zeer belangrijk – want er wordt hier nu alleen gesproken, behalve door mevrouw Taeldeman, over sociale huisvestingsmaatschappijen – dat dit ontwerp van performantiedecreet noodzakelijke maatregelen inhoudt voor de SVK's. Dat is heel belangrijk omdat we weten dat dit een en-enverhaal kan zijn in ons sociaal woonbeleid en omdat we goed beseffen dat er nog wel wat blinde vlekken zijn in Vlaanderen waar geen SVK actief is of nauwelijks actief is.

Ik ben blij dat de meeste collega's de schaalvergroting op zich een goede zaak vinden. Ik wil nog meegeven dat de schaalvergroting, die het beter en efficiënter inzetten van overheidsmiddelen mogelijk maakt, natuurlijk logisch als gevolg heeft dat er minder raden van bestuur zullen zijn en minder mandaten, wat alleen maar kan worden toegejuicht.

De bijkomende vragen van mevrouw Hostekint en mevrouw Moerenhout die ook al in de commissie aan bod zijn gekomen, gingen onder meer over de schaalgrootte. De schaalgrootte is natuurlijk niet het enige erkenningscriterium of de enige erkenningsvoorwaarde. Er moet bijvoorbeeld ook voldoende informatie-doorstroming zijn en dergelijke. De verhouding tussen de schaalgrootte en de prestatiebeoordeling, namelijk de visitatiecommissies waar mevrouw Hostekint, als ik het goed voorheb, naar verwees, is eigenlijk complementair. Ik heb dat in de commissie al gezegd. Die geeft meer uiting aan onze toch wel belangrijke doelstelling van efficiënte inzet van de overheidsmiddelen. Men kan dat niet alleen doen door de prestatiebeoordeling op zich, men moet de schaalgrootte en de prestatiebeoordeling als complementair beschouwen.

De vraag over de regeringscommissaris heb ik in de commissie ook al beantwoord. Het is inderdaad geschrapt, maar u weet ook, collega's, en dan in het bijzonder mevrouw Hostekint, dat de Vlaamse Regering op elk moment een regeringscommissaris kan aanstellen.

Ik hoop, voorzitter, dat dit belangrijk ontwerp van decreet, dat toch wel goed is voor onze sociale huisvestingssector in het algemeen en niet alleen naar de SHM's, maar zeker ook naar de SVK's, op een grote meerderheid in dit parlement zal kunnen rekenen om te worden goedgekeurd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1081/2)

– De artikelen 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 26 april 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 16.53 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Bert Maertens, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Grete Remen, Axel Ronse, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Miranda Van Eetvelde: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune: familieverbindingen;

Joris Poschet, Steve Vandenberghe, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Jan

Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke